

[Undervisningsministeren.]

anledning til en drøftelse på Københavns universitet, og derfor vil jeg spørge universitetet, hvad man agter at foretage sig i sagen.

Som nævnt kan jeg altså vanskeligt forestille mig — og det er jo det, hovedspørgsmålet drejer sig om — at man kan etablere yderligere garantier med hensyn til karaktergivning og ansættelsesprocedure. Men jeg tror også, at det er langt væsentligere at beskæftige sig med årsagerne til kvindernes forholdsvis store frafald ved de højere uddannelser, idet en sådan undersøgelse formentlig kan afsløre, hvilke studievilkår der er væsensforskellige for kvinder og mænd.

Jeg ville tro, at de forhold, der kan forklare frafaldet, i meget vid udstrækning vil være de samme som dem, der kan forklare forholdsvis dårlige eksamensresultater og ansættelsesfrekvenser for kvinder. Jeg mener derfor, at vi bør foretage en sådan undersøgelse og giver altså tilsagn herom ud fra den antagelse, at det måske er forholdsvis begrænsede foranstaltninger, som er påkrævet for at øge kvindernes muligheder for en større gennemførelsesprocent, bedre eksamensresultater og ansættelsesmuligheder.

Jeg tror, at en sådan analyse og de foranstaltninger, som den kan afføde, vil være det væsentligste bidrag til at formindske og forhåbentlig ophæve den kønsdiskrimination, som jeg selvfølgelig er enig med hr. Poul Dam i er uacceptabel.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet

(Første behandling af lovforslaget (nr. 235) findes i tidenden sp. 6397).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (Ændring af beskatningsprocenter m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 175) findes i tidenden sp. 4404, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2369).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om frigørelsesafgift m. v. af fast ejendom. (Ophævelse af afståelsesafgiften m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 176) findes i tidenden sp. 4404, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2369).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Hans Lund: Her ved anden behandling af forslaget til lov om ændringer i lov om særlig indkomstskat kan man vist med rette takke finansministeren for den velvilje, han har ladet komme til udtryk under udvalgsarbejdet. Jeg synes, han har været yderst imødekommende over for oppositionspar-

[Hans Lund.]

tierne. Det er også derfor, vi med rimelighed havde ventet, at mindst ét af oppositionspartierne kunne have medvirket til at gennemføre lovforslaget, og vi havde i hvert fald forventet, at man havde stemt for de ændringsforslag, som vi mener indebærer en betydelig forbedring af lovforslaget og en lettelse for de borgere, der skal leve under loven. Men det bliver altså ikke tilfældet. Det bliver socialdemokratiet og SF, der skal gennemføre denne lovgivning.

De tre borgerlige partier har bl. a. ønsket at udskyde lovforslaget til næste folketingsår. De mener ikke det haster, da loven først skal træde i kraft den 1. januar 1973, og de nægter at medvirke under henvisning til, at udvalgsarbejdet har haft en meget hektisk karakter.

Det er rigtigt, at udvalget har holdt en lang række møder, og det skal også tilføjes, at det har været saglige møder. Man har i udvalget kunnet rejse mangeartede spørgsmål, og man har kunnet tage skatteproblemer op, som for så vidt ikke havde noget med lovforslaget at gøre.

Som et eksempel kan man i betænkningen læse, at man har været inde på spørgsmålet om regnskabsår. Der er jo en hel del skatteydere, der har brudt regnskabsår, altså et regnskabsår på tværs af kalenderåret. I udvalget har man været enige om at undersøge muligheden for at få alle skatteydere ind under samme regnskabsår, altså samme kalenderår. Jeg vil i den forbindelse have lov at sige, at jeg gerne ser, at finansministeren får mulighed for at henstille dette, for det vil have stor betydning i det praktiske ligningsarbejde. Men det vil også på anden vis have stor betydning, idet man må indrømme, at inden for visse erhverv misbruger man mulighederne for at køre med forskellige regnskabsår og lægger det sådan til rette, at man kan få fordele ved at flytte fra hovedselskab til søsterselskab og omvendt.

Jeg vil i den forbindelse sige, at jeg finder det tiltalende, at medlemmerne så uformelt kan rejse og drøfte spørgsmål i skatteudvalget. Det er en meget stor fordel, at vi så let har adgang til at drøfte tingene både med finansministeren og hans embedsmænd. Men når man så kritiserer, at det bliver et hektisk udvalgsarbejde, kan man nok også diskutere, hvem det er, der gør, at udvalgsar-

bejdet får en sådan form og navnlig et sådant format, som tilfældet har været.

Dernæst vil jeg sige, at hvis man udskød lovforslaget til næste folketingsår, ville man møde en anden form for kritik, først og fremmest fra skatteborgerne, der altid er utilfredse, når en lovgivning kommer hovedkulds. Dernæst ville man få kritik fra administrationen, hvor man også er meget utilfreds, når man ikke har god tid til at få forberedt den lovgivning, som nu en gang skal føres ud i livet.

Jeg skal så sige, at den skærpelse af den særlige indkomstskat, vi står over for her, er fuldstændig i overensstemmelse med socialdemokratisk skattepolitik. For hvad er det, reglen dækker? Den dækker først og fremmest visse arbejdsfri kapitalgevinster, som vi mener det er rimeligt at beskattede, når man ser den i forhold til den beskatning, som finder sted af arbejdsindkomster. Den dækker endvidere beskatningen af fortjeneste, der fremkommer ved afhændelse af tidligere over indtægten afskrevne formuegoder. Den dækker ophævelse af forsikringer og pensionsordninger, som tidligere er kommet til fradrag i den almindelige skattepligtige indtægt. Og jeg kunne for den sags skyld nævne andre ting.

Vi finder det rimeligt at støtte erhvervenes investeringsmuligheder gennem gode afskrivningsregler, men vi finder det ikke rimeligt, at reglerne kan misbruges ved at flytte beskatningen fra den almindelige, hårdt beskattede indtægt over til en langt billigere særlig indkomstskat.

Det samme må gælde for forsikrings- og pensionsordninger. Vi anerkender den betydning, som ligger i opsparingen. Men heller ikke her skal der kunne opnås fordele ved at flytte fra den ene form for beskatning til den anden.

Skærpelsen af den særlige indkomstskat skal ses på baggrund af, at vi ønsker mulighederne for skattemanipulationer begrænset til det mindst mulige. Den særlige indkomstskat kan tilsyneladende give uheldige konsekvenser, hvor der er tale om skadeserstatninger eller flytning af virksomheder. Der mener jeg, at vi med rette kan takke finansministeren for den nydannelse, som formentlig kommer ind i loven, og hvorefter der kan ydes henstand. Det vil sige, at den skatteborger, der kommer ind under denne

[Hans Lund.]

bestemmelse har mulighed for at få henstand, således at hans skattemæssige og likviditetsmæssige vilkår ikke forringes. Tværtimod tror jeg nok, at mange beregninger vil vise, at skatteyderen vil opnå fordele, i hvert fald i den almindelige indkomstskat i de år, hvor han jo har de bedre afskrivningsmuligheder.

De stillede ændringsforslag om det skattefrie tillæg betyder en mildere beskatning af de mindre, særlige indkomster ved salg; i mange tilfælde bortfalder beskatningen helt. Men det skal altså indrømmes, at det betyder skærpelse for de store gevinsters vedkommende.

Ved engangsydelser, mindre goodwillbehold, jubilæumsgratualer, erstatning for opgivelse af stilling, visse gave- og legatydelser betyder bestemmelserne enten fritagelse eller en betydelig lempeligere beskatning end før. Jeg vil også gerne sige, at det da må glæde mange hustruer, der har gave- og legatydelser, at de nu selv får pålignet deres særlige indkomstskat i stedet for før, hvor det var hos manden, beskatningen foregik.

Jeg skal ikke komme ind på lovforslagets tekniske bestemmelser, men vil anbefale, at de stillede ændringsforslag bliver vedtaget her.

Juul-Madsen: Desværre kan jeg ikke deltage i hr. Hans Lunds taksigelser til finansministeren og regeringen vedrørende den ændring af lov om særlig indkomst, der nu søges gennemført med en enkelt stemmes flertal her i folketinget.

Jeg vil gerne indledningsvis understrege, at når et mindretal i denne sal — men vel at mærke et mindretal, der omfatter den samlede opposition, der som bekendt råder over 88 af folketingets 179 mandater, dvs. et flertal af folketingets syddanske mandater — i betænkningen vedrørende det lovforslag, vi nu behandler, henstiller, at de af finansministeren foreslåede ændringer af loven udskydes til videre behandling i næste folketings-samling, er det naturligvis ikke, fordi vi bestrider regeringens ret til, om det så kun er med en enkelt stemme, at føre sin politik igennem, men fordi alle tre partier er enige om, at det for regeringen var unødvendigt at tvinge en lovgivning igennem, som halvdelen af folketingets medlemmer er imod,

især når det drejer sig om noget, der ikke er af fiskal nødvendighed, men som først skal træde i kraft fra næste indkomstår, 1973. Dertil kommer i øvrigt, hvad der naturligvis for det konservative folkeparti er meget afgørende, at de bestemmelser, som søges tvunget igennem, på en lang række områder griber stærkt ind i erhvervslivets dispositioner og handlinger, så snart der er tale om salg, det være sig i forbindelse med almindelig afhændelse, i forbindelse med flytning af en virksomhed, eller når man af andre grunde ønsker at afhænde eller subsidiært bliver tvunget til at afhænde sine kapitalværdier.

Når de tre partier derfor ønsker en udsættelse, så denne sag kan behandles forsvarligt, har det bl. a. sin grund heri. Jeg kan måske lige understrege, at en 7-8 store erhvervsorganisationer sammen med Erhvervenes Fællesudvalg om Skattespørgsmål har henvendt sig til folketinget og anført principielle og erhvervsmæssige synspunkter i forbindelse med denne lovgivning, idet de har henstillet til folketinget, at man, inden man nu på ny rørte ved denne lov og gjorde det på en sådan måde, at der var tale om vitale ændringer, nedsatte et udvalg bestående af repræsentanter for erhvervslivet og politikerne til at behandle denne sag.

Når man ikke fra regeringens side kunne imødekomme dette synspunkt, som mit parti gerne havde støttet, måtte vi da i det mindste have kunnet forlange en forsvarlig udvalgsbehandling i folketingets skatteudvalg. Jeg mener ikke, at den udvalgsbehandling, der har fundet sted, har været forsvarlig. Jeg mener heller ikke, at den har været regeringen og folketinget værdig. Jeg må minde om det urimelige i, både over for folketingsmedlemmer og embedsmænd, at man i løbet af en stor uge, strækkende sig fra onsdag-torsdag før pinse til dagene torsdag til fredag formiddag efter pinse, skal gennemgå mere end 100 bilag — og jeg taler om svarbilag, for tager vi samtlige bilag, bliver det langt mere — til et lovforslag af denne karakter, samtidig med at vi skal behandle det lovforslag om arveafgifter, som senere i dag kommer til behandling her i salen. Når vi i løbet af ganske få dage på seriøs måde skal gennemgå to så vigtige lovforslag med over 100 bilag, samtidig med at vi gør andre lovforslag færdige, og når vi på

[Juul-Madsen.]

spørgsmål, stillet først i april lige efter at denne sag havde været til første behandling, først får svar fra ministeriet på langt de fleste, netop i denne uge, længe efter at der er afgivet betænkning, så har jeg lov til at sætte et spørgsmålstejn ved det forsvarlige i den udvalgsbehandling, der har fundet sted.

Må jeg i den forbindelse minde om, at et lovforslag trækkes tilbage, lovforslaget om frigørelsesafgift. Det er fornuftigt af finansministeren, og det skal man have ros for, for det lovforslag var ikke gennemtænkt. Her tog finansministeren hensyn til en meget skarp protest fra Kommunernes Landsforening. Men vedrørende lovforslaget om særlig indkomst kunne der altså ikke tages hensyn til den protest, der kom fra 8-9 store erhvervsorganisationer.

Det er grunden, til at oppositionen har henstillet, at denne lovgivning blev udskudt. Vi har tilbudt at arbejde i sommerferien, og vi har været indstillet på at fortsætte dette arbejde straks ved den nye folketingsssamlings begyndelse. Men finansministeren ønskede at køre lovforslaget igennem, til trods for at der hverken fiskalt eller tidsmæssigt er en begrundelse for at føre det igennem under de vilkår, jeg her har talt om.

Resultatet bliver for det første en skærpelse i forbindelse med afhændelse af kapitalgevinster, uden at man først har undersøgt, om det ikke var rimeligt at afvente det lovgivningsarbejde, der skal følge i forbindelse med den ændring, der skal ske af selskabsskatterne, måske i den kommende folketingsssamling.

For det andet bliver der generelt sagt en skærpelse ved salg af fast ejendom, det være sig erhvervsvirksomheder og større huse, villaer og sommerhuse, der alle kommer med, når arealet er over 1.400 m². Men hvad værre er: lovforslaget inddrager under beskatning sådanne ting som skadeserstatninger, herunder ved brand, fredning og ekspropriation, og der genindføres hermed lovgivningsparagraffer, som for ganske få år siden blev strøget af folketinget, fordi der var tale om beskatningsformer, der ikke var acceptable, vanskelige at administrere og ikke rimelige over for befolkningen som helhed.

Jeg skal ganske særlig fremhæve virknin-

gerne af det nye forslag om beskatning af branderstatning. Her sker der det, at finansministeren ligestiller brand med salg, og det får den virkning, som jeg har påvist ved et eksempel i udvalget. Det var ingenlunde et atypisk eksempel; jeg kunne komme med mange eksempler; hvor forholdet var endnu grællere. Jeg påviste, at f. eks. for en jysk bondegård af mellemstørrelsen på 80 tdr. land og med det, man kalder en fuld- og nyværdiforsikring på 760.000 kr. — og så har jeg ikke engang taget de 2 sidste års pristalsreguleringer med — vil kapitalvindingskatten ifølge finansministeriets egne beregninger i tilfælde af totalskade blive den nette sum af 260.000 kr. eller 1/3 af den brandforsikringssum, der her er tale om.

Jeg vil gerne have lov til i den forbindelse at understrege, at det for det første rækker ved hele det princip, som er indført i de senere år, og som skyldtes et dygtigt initiativ fra forsikringsbranchen, at man mod at betale en ekstra præmie kan fuld- og nyværdiforsikre sin ejendom, og at det for det andet betyder, at man altså i forbindelse med genopførelse af en nedbrændt ejendom må overveje, om man har råd dertil, for der følger en regning med, i dette tilfælde på godt 1/4 mill. kr. Herudover vil en virksomhedssejer, der står i den situation, at han skal genopbygge, have driftstab i sin virksomhed, og det betyder naturligvis, at en lang række problemer tårner sig op. Jeg skal lige gentage, at også med hensyn til brand kommer større ejendomme med et tilliggende på mere end 1.400 m², selv om det er beboelses-ejendomme, jo ind under denne paragraf.

Særlig hårdt rammer denne paragraf naturligvis erhvervslivet, hvad enten der er tale om landbrugsejendomme eller byejendomme. I den forbindelse vil jeg gerne have lov til at gøre opmærksom på, at selv om finansministeren her foreslår nogle lempelser, det gælder ved genanbringelse efter salg og ved brand, så går disse regler jo, for så vidt der er tale om almindeligt salg, på dette, at skatten kan afdrages over en årrække, men forrentes med 1 pct. over diskontoen, det vil for øjeblikket sige 8 pct. Det er naturligvis en lempelse, men det er jo ingen fritagelse, og der løber dyre renter på. Dette skaber naturligvis for erhvervslivets dispositioner store vanskeligheder, selv om man får denne lempelse.

[Juul-Madsen.]

Det mest eksorbitante i denne lovgivning vedrører brandskade, hvor der jo ikke er tale om et salg. Der er der tale om, at man skal svare skat af en indtægt, man ikke har haft. Ministeren siger så, at her vil han vise sig særlig venlig, og derfor har han stillet et ændringsforslag, som går ud på, at i tilfælde af en sådan skat som følge af brand kan man søge afdragsfri henstand indtil næste ejerskifte, og det er selvfølgelig også en hjælp, men det er kun en hjælp af begrænset størrelsesorden. En sådan brandhærget ejendom pålignes en prioritet på 250.000 kr. i mit eksempel og en årlig renteudgift på 20.000 kr., og så falder hammeren, når ejendommen sælges. I betragtning af, at brandskader ikke i dag er beskattet, og at man nu kommer med et skatteforslag af denne karakter, så kan man jo godt sige, at finansministerens ændringsforslag gående ud på en afgiftsfri, men ikke rentefri henstand er en lempelse, men det er en lempelse af den karakter, der nok er tænkt på, da en forfatter, hvis navn jeg ikke husker, formede en kendt sentens — det står bl. a. på væggen ude i Vandrehallen — : Gud mildner luften for de klippede får. Det er en lempelse, som er en lempelse i forhold til et forslag, som er urimeligt over for ejendomsbesidderne og vil skabe store, store vanskeligheder i forbindelse med genopbygning af en nedbrændt ejendom.

Endvidere må jeg pege på, at den lovgivning, som her søges presset igennem, og som altså taget under ét yderligere skærper skatten på salg af fast ejendom og nu altså også indfører skat på skadeserstatninger, jo har en virkning, som jeg godt ved ministeren ikke er meget for at drøfte, men en virkning, som man ikke kommer uden om, nemlig at jo mere man beskatter fast ejendom ved salg — om det så er den ene eller den anden form for salg — jo dyrere bliver fast ejendom også. Det er en naturlov, at når man lægger skat på en vare, så bliver den dyrere. Denne naturlov gælder også handel med fast ejendom. Derfor er disse forslag ulykkelige, også af den grund at de vil være med til at presse ejendomspriserne i vejret. Sælgeren vil prøve i et vist omfang at søge sig friholdt, og derfor vil disse forslag medføre øget prisstigning både på jord og på ejendomme her i landet. Dermed vil man vanskeliggøre generationsskiftet og vanskeliggøre hele den problema-

tik, der ligger bag ved det meget vigtige spørgsmål om fleksibilitet i dansk erhvervsliv. Derfor kunne der meget vel have været grund til, at der havde siddet et sagkyndigt udvalg med repræsentanter fra erhvervslivet sammen med politikere, der gennem længere tid havde behandlet disse forslag. Når dette ikke kunne lade sig gøre, så kunne man i det mindste have forventet, at folketinget, og hermed først og fremmest skatteudvalget, havde fået en rimelig tid til at behandle disse problemer.

Jeg skal endvidere gøre opmærksom på, at finansministerens forslag jo også rejser hele spørgsmålet om, hvorledes man fra det offentliges side indskyder en prioritet i fast ejendom. Hvor skal denne prioritet stå? Hvad skal den rykke for? I hvilket omfang kommer den i konflikt med optagelse af almindelige reallån, optagelse af kassekreditter, udvidelse af låntagning osv.? Det skylder den højtærede finansminister os et svar på, og det kan måske komme i dag eller i forbindelse med udvalgsbehandlingen mellem anden og tredje behandling.

Jeg må til slut betegne dette lovforslag som direkte erhvervsfjendtligt. Det vil modvirke opsparingen i fast ejendom, det vil udhule erhvervslivets finansieringsgrundlag, og det er et nyt indgreb i den private ejendomsret. Jeg betragter forslagene som et knæfald for den yderste venstrefløj i socialdemokratiet og for SF. Det konservative folkeparti kan derfor ikke medvirke til dette lovforslag, men af hensyn til en række uafklarede spørgsmål — og da jeg ved, at der i øvrigt kommer henvendelser udefra til folketingets skatteudvalg — skal jeg anmode om, at dette forslag går til udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

Jens Foged: Næsten hver gang jeg betræder denne talerstol vedrørende lovforslag, hvori der er tale om afskrivningsregler og deslige, har jeg brugt udtrykket, om vi dog ikke snart kan få nogle mere tidløse love. Det gælder også engangsskattelovene.

Det er ikke rimeligt, at afskrivningsregler, som finansministeren nu også bebuder skal ændres, og engangsskattereglerne, som ifølge det foreliggende lovforslag skal ændres, kommer ud for en sådan karruseltur, som der her er tale om. Når vi har en borgerlig regering,

[Jens Foged.]

kører man ét løb, og så snart der er en socialdemokratisk regering med støtte fra SF, så er det, som om repressalier i forbindelse med disse love skal finde sted. Jeg kunne måske med det samme sige, at hvis ministeren gennemtvinger dette lovforslag allerede nu efter så kort en behandling, som vi har haft her, hvor vi har haft 63 bilag, som vi kun hurtigt har bearbejdet, hvis ministeren gennemtvinger lovforslaget med en sådan hast, så finder vi det så urimeligt, at vi må sige til ministeren, at vi vil tage problemet op ved første mulige korsvej. Venstre vil altså gøre, hvad vi kan, for at få en mere rimelig lovgivning på dette område, så snart mulighederne foreligger.

Allerhelst så vi, at ministeren lod være med at gennemføre forslaget på nuværende tidspunkt, brugte sommeren og eventuelt lidt af efteråret til yderligere bearbejdelse af stoffet, for at vi virkelig, måske endda samlet, kunne komme igennem med forslaget i stedet for som nu at stå splittet.

Jeg står her med bilag nr. 61, 62 og 63, alle dateret den 29. maj 1972, mens selve betænkningen er dateret den 26. maj. Selv ministeren må vel kunne indse, at besvarelser, der kommer efter betænkningens afgivelse, er udtryk for, at vi ikke var klar til at gå til den endelige beslutning i folketinget. Udvalgsarbejdet er altså afsluttet for tidligt, der er tidspres over det. Det er ikke rimeligt at fremskynde et udvalgsarbejde så diktatorisk, når lovens ikrafttræden ikke står i direkte relation til en nødvendig situation, og det gør den jo ikke. Det kunne udmærket vente. Finansministeren kunne endda få loven til at træde i kraft 1. januar 1973, der er den ikrafttrædelsesdato, der er nævnt for en del af de bestemmelser, der findes i lovforslaget, mens andre efter finansministerens forslag ganske vist træder i kraft tidligere.

Denne beskatning rammer jo mange virksomhedsformer, men specielt rammes investeringer i erhvervslivet — ja, loven kan også komme til at omfatte investeringer i boliger, specielt til de unge. Lovforslagets skærpelse af beskatningen vil komme til at skade opsparingsviljen og er vendt imod den ungdom, som netop i de nærmeste år får brug for investeringsmidler mere end nogen sinde. Hvis Danmark skulle få en arbejds-

løshedssituation inden for de nærmeste år, så kan finansministeren adressere årsagen hertil bl. a. til denne lov sammen med arveafgiftsloven og sammen med skærper i den direkte beskatning. Opsparingsviljen, investeringsviljen tager skade af disse ting. Nu er hr. Juul-Madsen kommet med et citat ude fra væggen, og selv om det ser så kønt ud, at man får henstandsordninger og hvad ved jeg, kan jeg ikke lade være med at sige, at der var også en sentens ude fra væggen, som randt mig i hu. Der står: „Tit findes orm under blomstrende busk.“ Nok er der tale om en henstandsordning, men på et senere tidspunkt bliver man ramt. Denne udskydelse giver en usikkerhed, som går ud over opsparingsviljen og får de ældre til at sige: nej, vi vil ikke, vi tør ikke, for vi rammes på et senere tidspunkt. Det smitter af på ungdommen på den måde, at de unge siger: hvorfor skulle vi da spare op? Lad os bruge det, vi kan. Så bliver der tale om et forbrug og ikke den opsparing, man mangler til investering. Skulle regeringen altså blive udsat for, at der bliver for lidt til private investeringer, så kan den med de love, den her forsøger at gennemtvinge — og det gælder både det lovforslag, vi her behandler, og arveafgiftsloven — adressere bebrejdelsen herfor til sig selv. Man har ikke villet være med til at fremme privat opsparing og privat investering. Man sigter efter statsopsparing og statsinvestering til skade for de tusinder af initiativer, som enkeltpersoner ellers ville tage.

Med hensyn til de enkelte ændringsforslag har jeg særlig nogle bemærkninger til ændringsforslag nr. 7, det omfatter særlig indkomstskat på ekspropriationer, skadeserstatninger og fredningserstatninger. Finansministeren har i udvalget tiltrådt, at disse erstatningers beskatning vil indtræde pr. 1. januar 1973, uanset hvilket regnskabsår skatteyderen i øvrigt arbejder med. Det drejer sig altså både om ekspropriationer og brand- og skadeserstatninger. Jeg er sådan set glad ved, at den højtærede finansminister har udskudt ikrafttrædelsen til den 1. januar, for jeg har netop fået en telefonopringning om, at lynet er slået ned i mit hus derhjemme, — det er altså kommet på den rigtige side af datoen.

Venstre finder stadig, at erstatninger burde udbetales uden beskatning. Når der

[Jens Foged.]

eksproprieres, finder vi, at der skal betales fuld erstatning, og vi finder, at det bør gælde ved alle ekspropriationer. Efter de nu foreslåede regler vil de, der får større dele af deres ejendom eksproprieret, blive beskattet, medens de, der får mindre dele eksproprieret, stadig undgår beskatning. Hvordan harmonerer det med kriteriet fuld erstatning? Fuld erstatning må være ensartede beløb for ensartede værdier. Man kan ikke ved skattelovgivning omgå grundlovens bestemmelser om fuld erstatning — eller kan man? Det kan godt være, at man juridisk kan forklare det korrekte heri, men det harmonerer ikke med menigmands opfattelse af, hvad man bør gøre.

Hvori består for øvrigt den højere visdom i først at tilkende en fuld erstatning og derefter hente et ikke uvæsentligt beløb tilbage til den samme kasse, som udbetalte den fulde erstatning, og — for at få det så uretfærdigt som muligt — at hente skat ved nogle ekspropriationer, men undlade at hente skat ved andre? Det er nogle spørgsmål, som finansministeren vil have vanskeligt ved at finde en rimelig forklaring på. Derfor burde bestemmelsen om den fulde erstatning for ensartede værdier være blevet stående, som den stod i den tidligere lov.

Når finansministeren viser sin „gode vilje“ — jeg sætter gode vilje i anbefølselstegn — ved at give henstandsordninger med betalingerne, dog mod sikkerhed, vil jeg gerne ligesom hr. Juul-Madsen have den højtærede finansminister til her i salen at give udtryk for, hvilken sikkerhed der vil blive krævet. Det er af betydning for andre lånemuligheder i ejendommen, hvor finansministeren vil placere sin sikkerhed, om det er ved en første prioritet i ejendommen, eller om den kan skydes ud til fordel for andre prioriteter. Det kan godt hindre nyetablede unge, hvis det skulle hælde sig, at statskrav kom ind på et forkert sted.

Staten vil have forrentning af beløbet, og vurderingen af, hvor lang tid der kan ydes henstand, er også finansministerens. Der er altså ikke i udvalget givet nogen ordentlig forklaring eller i det hele taget fremlagt en opstilling af, hvordan det vil kunne fungere. Henstanden er naturligvis en venlighed mod skatteyderne, men så er det heller ikke mere. Skatten hentes til sin tid. Henstandsord-

ninger er egentlig for mig at se et forsøg på at sløre en dårlig samvittighed. Finansministeren har ikke selv opfattelsen af, at det er helt korrekt. Det er mit indtryk, at finansministeren ved, at der er huller i det system, som han her står for. Det er yderligere en anledning til, at det hele dog fik lov til at ligge lidt længere.

Venstre accepterer naturligvis, at finansministeren under udvalgsarbejdet har lempet på procentsatsen for det skattefrie område fra 20 pct. til 30 pct., og hvis ministeren kunne have strakt sig til at acceptere de satser, som den tidligere regering gennemførte for kun ét år tilbage, så kunne vi have diskuteret forhøjelsen om beskatningsprocenten, men der var åbenbart ingen mulighed for at nå så langt. Jeg vil opfordre finansministeren til på ny at tage friløbet op til debat. Selv de 30 pct. er ikke et rimeligt friløb i mange tilfælde. Jeg ved godt, at der kan opstilles tilfælde, hvor det er rimeligt; specielt finder finansministeren det naturligvis rimeligt, når eksemplet med anskaffelsespris plus de tillæg, der må indregnes, bevirker, at der ingen skat er. Så siger finansministeren: dér kan I se, hvor rimeligt det er. Finansministerens begrundelse er altså, at det er rimeligt, når det ikke rammer, men i det tilfælde, hvor det rammer, da er det ikke nemt at få øje på det rimelige.

Særlig indkomstskat gælder jo mange indkomster af særlig karakter, og derfor er det mange borgere, der rammes, uden at provenuet er af væsentlig betydning i den store husholdning, som finansministeren står for.

Når finansministeren nu fastholder, at skatteyderens regnskabsår skal ligge til grund for beregningerne, så opstår der en ny uretfærdighed, idet nogle med regnskabsår begyndende f. eks. i maj måned allerede er inde under lovens krav, mens de, der følger kalenderåret, må vente med ikrafttrædelse til 1. januar 1973. Det vil sige, at naboer med forskellige regnskabsår vil blive behandlet forkælligt, selv om alle andre forhold i øvrigt måtte være ensartede. Det kan ikke være rimeligt. Når finansministeren ikke betænker sig på at øge administrationen med hensyn til genanskaffelse — jeg er da tilfreds med, at der bliver en genanskaffelsesregel trods alt — så er det ikke rimeligt at henvise til, at man ikke kan påtage sig

[Jens Foged.]

den forøgelse af administrationen, der vil finde sted, hvis man skulle behandle borgerne ens og lade loven træde i kraft på samme dato for alle borgere. En sådan forøget administration er da noget, der går over, for når ordningen er trådt i kraft og vi er kommet et år længere frem, så er det forbi med disse beregninger, det er kun en engangsforeteelse. Vi oplever for øvrigt her det samme, som vi oplevede ved den tidligere lov, at borgeren på den ene side af en dato er væsentlig ringere stillet end borgeren på den anden side af en dato. Vi burde undgå disse tilfælde.

Som sagt, venstre tiltræder disse henstandsordninger; det er derimod ikke utryk for, at vi tiltræder at acceptere de foreslåede forhøjelser. Vi vil undlade at stemme om ændringsforslagene ud fra den betragtning, at vel er de en forbedring fra det oprindelige forslag, som finansministeren har fremsat her i tinget, men det er ikke en forbedring i forhold til de love, som blev vedtaget under den tidligere regering, og vi vil derfor finde det aldeles urimeligt at gennemføre lovforslaget efter så kort tids drøftelse, og vi ønsker derfor ikke at tage medansvar for lovforslaget, ej heller ved tredje behandling.

Som det er foreslået af hr. Juul-Madsen, kan der nok være ting at se på mellem anden og tredje behandling, så vi beder om, at forslaget bliver behandlet på ny.

At finansministeren tager lovforslaget om frigørelsesafgiften tilbage, kan venstre tiltræde. Her kan vi så få tid til at diskutere tingene på lidt længere sigt. Det er i sin orden.

Bernhard Baunsgaard: Vi står her over for et lovforslag, der er fremsat den 8. marts, ganske kort tid inden den spærredato, som partierne selv har fastsat. Alligevel ligger dette lovforslag en måned, før det kommer til første behandling i tinget, og derefter går der lang tid, inden vi er færdige til i skatvedvalget at tage dette lovforslag under behandling. Lovforslaget bør ikke gennemføres. Det har ikke været muligt at gennemgå det på en sådan måde, at folketinget kan være tjent med, at et lille flertal gennemfører det.

Det er ikke en situation, der er ret sædvanlig, at en stor del af folketinget udtaler sig på denne måde om et lovforslag, der har været til behandling i et udvalg. Jeg gad vide, om det nogen sinde før er sket, at en finansminister ønsker på et så lille flertal, som der her bliver tale om, at gennemtrumfe et forslag, som der ikke har været tid til at overveje i udvalget på en sådan måde, at udvalgsmedlemmerne føler sig overbevist om, at de ved, hvad der sker, når lovforslaget bliver vedtaget.

Jeg vil gerne, for at der ikke skal være tvivl om det, sige, at finansministeren har vist stor villighed til at drøfte forslag og spørgsmål under udvalgsarbejdet. Men hvad hjælper den gode vilje, når hverken finansministerium, finansminister eller udvalg har haft tid til at overveje, hvad det er, man gør? Det hjælper vel desværre ikke, men jeg vil endnu en gang henstille til finansministeren, at han overvejer, om det dog ikke var rimeligt at tage forslaget tilbage og gennemføre det, sådan at vi fik tid til at overveje alle konsekvenser af det.

Det har været brugt som bevis for, på hvilken måde udvalgsarbejdet vedrørende dette lovforslag har svigtet, at man ikke føler sig overbevist om, hvordan forslaget med den nyeste ændring vil virke over for f. eks. en brandskade. Jeg vil gerne i denne forbindelse stille et ganske konkret spørgsmål til finansministeren. Der står om henstandsordningen, at den skattepligtige — der skal vel stå den afgiftspligtige — stiller sikkerhed for det skyldige beløb og forrenter og afvikler dette efter finansministerens nærmere bestemmelse. Det er alt sammen meget godt, men vi har i udvalget, som det er sagt indtil flere gange heroppefra, haft et eksempel på, at man kunne komme i den situation at skulle betale et ganske overordentlig stort beløb i tilfælde af brand. Hvis man beder om henstand, så skal beløbet forrentes, og der er sagt, at det var rimeligt at tage diskontoen plus 1 pct. — det lyder også for mig rimeligt, når man skal have det forrentet — men hvor placeres det i rækken af de lån, som en sådan uheldig mand, hvis ejendom er brændt, skal optage? Skal det være første prioritet, skal det bare være inden for den nye værdi, eller hvad har man forestillet sig? Det har jo overordentlig stor

[Bernhard Baunsgaard.]

betydning for en erhvervsdrivende, om han overhovedet kan gå til sin bank og låne på grundlag af de nye bygninger.

Må jeg fremdrage et forslag til, som efter min mening ikke i tilstrækkelig grad er blevet overvejet. Man har også åbnet mulighed for, når det drejer sig om en virksomhed, der beslaglægger jord, som byudviklingen gør det ønskeligt at bruge til f. eks. boligbyggeri, at man kan sige: vel, det er i samfundets interesse, at den virksomhed flytter, der skal også være en henstandsordning. Jeg tror ikke, vi er færdige med at drøfte: hvad er det, samfundet mest ønsker? Ønsker vi at få plads til boliger, eller ønsker vi at straffe den mand, der flytter? Jeg mener ikke, at vi har afvejet disse hensyn i tilstrækkelig grad over for hinanden. Akkurat som kommunerne kunne påpege, at afskaffer vi afståelsesafgiften, så vanskeliggør vi byplanlægningen, for så kommer jorden ikke frem i tilstrækkelig tid, støder her to hensyn imod hinanden, og vi er i udvalget ikke færdige med at overveje, om vi mest ønsker en rimelig, god og hurtig udvikling i vore boligforhold, eller vi ønsker at straffe den mand, der flytter.

Man må indrømme, at bare den del, vi overkom at drøfte i udvalget, rejste problemer, om hvilke et af udvalgsmedlemmerne sagde — jeg har hans tilladelse til at citere det —: hvis det havde været et embedsmandsudvalg, der havde siddet og tumlet med disse problemer, så havde der ikke været tale om, at man skulle bruge uger til det, men så havde der været tale om, at man for at komme igennem samtlige aspekter af problemerne ville have brugt måneder. Det forlanger man at vi i udvalget i visse situationer skulle klare på et enkelt eller et par møder.

Det er derfor, det radikale venstre har skrevet i betænkningen fra udvalget, at det hektiske forløb af udvalgsarbejdet må medføre, at det radikale venstre som de konservative og venstre ikke kan tage noget medansvar for denne lovgivning. Den bør ud-

skydes til næste samling, og vi agter end ikke at stemme for de forbedringer, der tilsyneladende foreslås gennemført ved ændringsforslagene i sammenligning med ministerens oprindelige forslag. Vi føler os ikke overbevist om, at alle aspekter af disse ændringsforslag er gennemdrøftet. Vi må derfor også i disse tilfælde undlade at tage et medansvar. Det markerer vi ved, at vi undlader at stemme om ændringsforslagene.

Jeg vil gerne sige, som jeg sagde lige i begyndelsen af mit indlæg her: finansministeren har vist sig imødekommende i udvalget, men der har ikke været tid hverken for ham, for ministeriet eller for os til at gennemarbejde dette forslag. Jeg kan kun henstille endnu en gang, at ministeren vedrørende lovforslag nr. 175, lovforslaget om særlig indkomstskat, tager samme stilling, som ministeren har taget vedrørende lovforslag nr. 176 om frigørelsesafgift m. v. af fast ejendom, altså trækker det tilbage. Det ville gavne både finansministerens og folketingets anseelse, om ministeren bar sig sådan ad.

Ømann: Det var dog en forfærdelig jammer på baggrund af et så beskedent forslag. Man tror jo næsten, at revolutionen er brudt ud. Må jeg nu sige, at jeg synes, hr. Bernhard Baunsgaard har motiveret sine bemærkninger i betænkningen udmærket ved sit indlæg. Når han kan stille spørgsmål fra folketingets talerstol om, hvorvidt det, som skal lods ind ved henstandsordninger i ejendommene, skal være en førsteprioritet, ja, så kan jeg godt forstå, at der kræves mange og lange udvalgsforhandlinger, før end vi overhovedet kan blive klar over, hvad dette forslag drejer sig om.

Nuvel, det blev sagt fra konservativ side, at dette forslag var et knæfald for SF. Jeg vil gerne bede finansministeren om at være lidt mindre stivbenet. Jeg synes ikke, at dette knæfald er sådan helt tilpas efter min målestok.

Må jeg fremhæve to ting, som jeg synes er fremstået af udvalgsbehandlingen, som bedst tjenes ved ikke at refereres i detaljer,

[Bmann.]

hvad vi heller ikke har ret til fra denne talersti. For det første er det helt åbenbart, at der bredte sig en almindelig utilpashed ved, at denne beskatning, som engang var udtryk for en rigtig tanke, men som senere er blevet kuperet gang på gang og gjort til intet, efterhånden kun vedrører erhvervsansliggende, mens de meget, meget store avancer, som ligger på det private felt, og som er fuldstændig uretfærdige, ikke røres. Jeg deler fuldstændig hr. Jens Fogeds utilpashed ved denne skævhed i denne beskatning.

For det andet har vores drøftelser i udvalget åbenbart, at man fra borgerlig side mener, at de stigninger, der finder sted på ejendomme, alle er konjunkturstigninger, som bør være skattefrie — formentlig ud fra det synspunkt, at man skal kunne genanskaffe. Ja men der er en sondring her. Der er noget, der hedder devaluering af kronens værdi, det er den almindelige konjunkturstigning. Vi plejer at anslå den til 6 pct. om året, og det holder nok stik. Men så er der en anden stigning herudover, som falder på fast ejendom, og som bevæger sig fra de 6 pct. og op til en 10-12 pct. Det er en reel stigning; det er en reel værdistigning, og det er den, som det er retfærdigt at samfundet får del i.

Der har været meget stor ståhej om denne beskedne lovgivning; der har været det i pressen, der har været det fra organisationernes side, og det er åbenbart, at her går der en frontlinje i dansk politik. Det drejer sig for nogle om at bevare formuerne. Det drejer sig ikke bare om at bevare dem, men også om at få dem til at forøges.

Jeg kan ikke se, at der i og for sig er grundlag for den forargelse, der er givet udtryk for. Under udvalgsbehandlingen er vi stødt på problemer, det er da rigtigt. Med hensyn til de små fortjenester i form af særlig indkomst havde finansministeren allerede åbnet udvej for, at fortjenester under 6.000 kr. ikke beskattes. Det var en god og demokratisk ting. Man rejste spørgsmålet om branderstatninger. Ja men der ydes en henstand; derfor kan denne lovgivning aldrig nogen sinde komme til at berøre en igangværende erhvervsvirksomhed. Alligevel er man imod lovgivningen. Der var usikkerhed om, hvordan det ville virke at erstatte afståelsesafgiften med særlig ind-

komstskat. Godt, så tog finansministeren dette kapitel ud af lovgivningen. Alligevel var der utilfredshed. Alligevel kunne man ikke overskue det. Der blev anført, at de små landbrugsejendomme efter den beskatningsregel, der var foreslået, blev ramt særlig hårdt. Finansministeren kom med et ændringsforslag. Det hjalp ikke. Lovgivningen var stadig væk uoverskuelig. Tilbage står det spørgsmål: hvad skulle finansministeren egentlig have gjort for at tilfredsstille de tre borgerlige partier andet end at slette denne lovgivning totalt?

Der er en meget bemærkelsesværdig mindretalsudtalelse i betænkningen om det hektiske udvalgsarbejde. Nu blev det åbenbart, hvem der var forfatteren. Forfatteren til det „hektiske“ var åbenbart hr. Bernhard Baunsgaard. Jeg ved ikke, hvem der har været hektisk i det udvalg andre end hr. Bernhard Baunsgaard. Jeg ved også, at hvis udvalget som helhed havde administreret sin tid bedre, så havde der været rigelig tid til at få opklaret alle disse tvivlsspørgsmål, som hr. Bernhard Baunsgaard ikke mener er opklaret.

Det er et meget tyndt grundlag, man fra radikal side tillader sig at stemme imod dette forslag på. Man siger fra radikal side i tide og utide, at man ikke skal betale sin naboskat; man siger også, at arbejdsfri fortjenester skal beskattes. Hver eneste gang det kommer til stykket og vi skal til at beskatte eller bare en lille smule forhøje beskatningen af de arbejdsfrie indtægter, hvor er så de radikale henne? Så er de sammen med venstre og konservative. Jeg er ikke i tvivl om, at alle, også de radikale, har forstået, hvad denne lovændring går ud på, og jeg vil afvise, at der har været tale om noget som helst i udvalgsbehandlingen, der kan betegnes som uforsvarligt. Det er derfor ikke rigtigt at fremhæve her fra folketingets talerstol, at der har været tale om en uforsvarlig udvalgsbehandling.

Men det kunne da godt være, at vi skulle besinde os på nogle regler i udvalgene om, i hvilket omfang der kan stilles spørgsmål, og på hvilket tidspunkt disse spørgsmål kan stilles. Jeg synes ikke, der skal være nogen begrænsninger i så henseende, men der skal være regler om, at man kan ikke stille spørgsmål, som ikke vedrører lovforslaget, og som kun har almindelig akademisk inter-

[*Ømann.*]

esse; på et sent tidspunkt af udvalgsforhandlingerne, hvor man skal slutte forhandlingerne. Hvis man ikke gennemfører sådanne regler, fører det nemlig til, at dette stående udvalg, som skatteudvalget jo skulle være — hvilket er en forbedring i forhold til tidligere ad hoc-udvalg — ikke bliver arbejdsdygtigt. Jeg tror, vi gør folketinget og dansk folkestyre i almindelighed en bjørnetjeneste, hvis ikke vi forstår i udvalgene at administrere vores tid ordentligt.

Jeg kan ikke lade være med at udtrykke et suk over al denne ståhej over denne lovgivning. Jeg har tidligere sagt herfra, at årligt stiger ejendomsværdierne 17 milliarder kr. Dette lovforslag giver et merprovenu på 45 mill. kr. i tillæg til de 500-600 mill. kr., som denne særlige indkomstskat i øvrigt indbringer. Det er meget beskedent. Jeg er lige ved at sige, at med al denne administration, denne lovgivning giver, med al den ståhej, der er, hver gang vi skal ændre den, ville det være meget simplere at indføre en afgift ved omsætningen af fast ejendom. Vi kan diskutere satsen, men jeg tror, det virkelig ville være noget, som kunne give penge i statskassen fremfor denne lemlæstede lovgivning.

Nuvel; beskeden er den, men det er en forbedring, og jeg skal anbefale den. Jeg skal altså anbefale lovforslaget til vedtagelse med de af finansministeren stillede ændringsforslag.

Finansministeren (*Grünbaum*): Det kunne jo ikke forbavse nogen, at denne regering kom med forslag om en skærpelse af skatten på kapitalgevinster, skatten på særlig indkomst, eftersom det ganske klart fremgik af den åbningstale, som statsministeren holdt her i tinget. Vi har ikke lagt skjul på, at vi, da disse problemer var til behandling forrige år, ikke var tilfreds med den revision af afgiftssatsen, der skete dengang, hvor man forhøjede satsen fra 30 til 40 pct. og derved bragte afgiftssatsen op på niveau med den laveste beskatning i vor almindelige indkomstskat, altså det, vi plejer at kalde for proportionalstrækket, hvor beskatningen ligger på 40 pct. sådan stort set.

Man må ikke glemme, at et af formålene med revisionen af denne lov — for os i hvert

fald — har været, at vi skulle prøve på, om vi kunne komme nogle af de såkaldte legale skatteunddragelser til livs. Vi har også ønsket at skærpe beskatningen af arbejdsfri indtægter og dermed medvirke til en udjævning af de økonomiske uligheder i samfundet. Også bag den revision, der skete sidste år, lå jo, at der i befolkningen var en stigende utilfredshed, ja, man kan måske endda sige en virkelig harme over, at der var skatteydere i dette land, der kunne slippe for at bidrage på en rimelig måde til skatterne ved at gennemføre disse såkaldte legale skatteunddragelser, hvor man altså forvandlede en indkomstskat til en skat på særlig indkomst, der var væsentlig lavere. Det har dog været et af hovedproblemerne, der er indgået i drøftelserne omkring denne lovgivning.

Der er også noget umoralsk i, at man indretter sin skattelovgivning på en sådan måde, at man ligefrem opfordrer folk — dem, der har en smule forretningstalent og altså ikke føler, at de skal bruge deres liv til noget andet — til at spekulere i dette. Det er jo umoralsk, sådan som man har set det brede sig i annoncer, hvad man i øvrigt stadig væk kan se — det kommer vi nok tilbage til i skatteudvalget på andre områder, hvor man kan se, at der spekuleres i skattefradrag osv. Man har oplevet her i de sidste 5-6 år en virkelig stigning i det, vi kalder for skattetænkning, noget, vi ikke har kendt tidligere. Man har haft nogle fradrag, og man har brugt dem i et vist omfang, men der har ikke været i den grad interesse for spekulation i skatteunddragelser, måske bortset fra, at der altid har været nogle professionelle jurister og sagførere, som har haft det som erhverv at hjælpe selskaber og andre. Det er en af de ting, vi skulle gøre noget ved. Det er jo det, aviserne har været fyldt af og stadig væk er fyldt af. Man taler om Glistrupproblemer, og også i konservative aviser himles der jo op imod disse skatteunddragelser, og man retter som regel skytset mod finansministeren.

Det, jeg synes man kan få ud af den debat, der har været ført her i dag, er, at der ikke hos de tre borgerlige partier — og her altså også de radikale — er noget som helst ønske om at komme disse skatteunddragelser til livs. Hvis der var et sådant ønske, så ville man nemlig sige: det er da klart, at 40

[Finansministeren.]

pct. er for lavt, vi må op på de 50 pct. mindst for at komme disse problemer i nogen grad til livs — for det kan kun blive i nogen grad, der er jo andre ting, der også skal laves. Det har vi altså ikke kunnet få medhold i. Tværtimod møder vi en enig front imod det forslag, der her er fremsat.

Det er rigtigt, som hr. Ømann sagde, at forslaget er i virkeligheden meget beskedent. Jeg havde også fået et vist indtryk af under samrådene, at vi var kommet langt, at der var en opfattelse af, at finansministeren havde bøjet sig så vidt mod oppositionens synspunkter, at der var ret god mulighed for, at vi kunne nå til et forlig. Men min opfattelse er nu den, at det ville man ikke, simpelt hen, man ville ikke have det forlig.

Vi har haft det sådan tidligere i skatteudvalget under den forrige regering, da hr. Stetter var formand for udvalget, som han ledede på en udmærket måde, at når vi nogenlunde vidste, hvordan den politiske situation var i udvalget, og kendte partiernes standpunkter, så sad vi ikke og forhalede forhandlingerne med at stille en umådelig masse spørgsmål. Nu er det selvfølgelig ikke alle medlemmer af skatteudvalget, der er lige kyndige, og der kan være nogle, der har behov for at få svar på spørgsmål, som andre måske ikke har problemer med, men det, der er sket i udvalget, kan i hvert fald ikke betegnes på den måde, at der ikke har været åbnet for forhandlingerne. Jeg har også forstået det sådan, at det indrømmer man. Man kunne snarere sige, at det, der er sket både i arbejdet med dette lovforslag og med arveafgiftsforslaget, er jo, at finansministeren virkelig er gået ind på de tanker, som man har præsenteret ham for i udvalget, og det har selvfølgelig gjort, at arbejdet måske har taget lidt mere tid, end det ellers ville tage. Det er jo ingen kunst at afvise en forhandling og derved afkorte udvalgsarbejdet ganske væsentligt.

Jeg kommer til noget her, som jeg har lyst til at sige, måske lidt skarpt. Hvad var det, der skete sidste år, da man forhøjede procenten fra 30 til 40, og hvor Erhvervenes Fællesudvalg om Skattespørgsmål også henvendte sig til den daværende regering og til det daværende folketingsudvalg? Fik vi dengang nedsat et udvalg med erhvervsre-

præsentanter, som dybtgående skulle se på disse ting? Fik vi overhovedet en rimelig forhandling i udvalget på grundlag af det, som erhvervenes skatteudvalg kom med? Ja, den tidligere regering og de tre partier VKR må jo have ment, at de gav Erhvervenes Fællesudvalg om Skattespørgsmål en rimelig behandling. Men det, der i virkeligheden skete, var jo en total afvisning, en total afvisning af det, der kom fra erhvervslivet, da man satte denne skat op fra 30 til 40 pct. Der var ikke tale om nogen forhandling. Der var heller ikke tale om nogen forhandling med os om de 50 pct. Her må jeg lige indskyde i en parentes, at for fast ejendom er der jo ikke den stigning, der svarer til forhøjelsen fra 40 til 50 pct., det ved jo alle, som har med den lovgivning at gøre, der har man stort set opretholdt den hidtidige procent.

Det, som for mig står som noget meget væsentligt i det, der i dag ligger på bordet her i folketinget, og som man skal tage stilling til, er, at medens den tidligere konservative finansminister totalt afviste at give erhvervslivet medhold i, at der var behov for en særlig regel, hvis en ejendom blev solgt i forbindelse med, at virksomheden flyttede, så er der taget hensyn hertil denne gang. Den socialdemokratiske finansminister gav allerede ved førstebehandlingen udtryk for, at det var en af de ting, der interesserede ham; det var i et svar til hr. Hans Lund, den socialdemokratiske ordfører. Det er da også på mit eget initiativ, at udvalget har fået et ændringsforslag om en henstandsordning; det er ikke noget, der kom fra udvalget.

Den socialdemokratiske finansminister gennemfører nu det, som erhvervslivet har bedt om, hvis man sælger en virksomhed f. eks. for at flytte uden for byen, det kan også være i forbindelse med egnsudvikling, eller det kan være en landmand; der sælger, fordi han af forskellige grunde vil flytte, måske fordi han skal have en større ejendom. Det kan dreje sig om den unge landmand, der måske har virket i 20 år og så siger: nu kan jeg klare noget større, så nu sælger jeg, og så skal jeg have en bedre ejendom, en dyrere ejendom. Gjorde den forrige regering noget ved det, da man forhøjede procenten fra 30 til 40, da spørgsmålet blev

[Finansministeren.]

rejst? Det blev nemlig rejst af Erhvervenes Fællesudvalg om Skattespørgsmål. Nej, man afviste det. Nu går vi altså noget ved det.

Der har mange gange været rejst det spørgsmål ikke mindst inden for landbruget, om man ikke kunne finde en ordning, sådan at de unge, der ville bygge videre ved at erhverve en større gård, ikke behøvede at betale skatten. Det fremgår af betænkningen, det er endda nævnt som et specielt eksempel. Dette gennemfører den nuværende regering. Der sker her en meget, meget stor ændring i hele lovgivningen om beskættning af særlig indkomst, en virkelig gennemgribende ændring til fordel for dansk erhvervsliv, som giver øgede muligheder for bevægelighed inden for erhvervslivet.

Derfor er jeg altså ikke ked af, at vi gennemfører denne lovgivning. Jeg tror, mange er enige med os i, at der måtte en skærpelse til af disse skattesatser, og når vi så yderligere imødekommer et gammelt ønske hos erhvervslivet om, at man kan lade pengene stå i indtil 15 år, hvis man flytter, og det gælder altså også landbruget, så tror jeg, man kan sige, at det er en god lovgivning, vi nu har fået på det område. Jeg har i hvert fald god samvittighed som socialdemokratisk finansminister ved at være med til sammen med flertallet i folketingetsudvalget at gennemføre en sådan lovgivning.

Det var det med flytningen, det har jo spillet en vis rolle. Så er der spørgsmålet om branderstatningerne, hvor særlig hr. Juul-Madsen brugte nogle stærke ord. Nu var det ikke så meget hr. Juul-Madsen — i hvert fald i de samråd, jeg var med til — der rejste dette spørgsmål, det var hr. Dahlgaard, men all right, jeg skal ikke blande mig ind i, hvem der prøver på at komme mest frem i rampelyset i offentligheden. Hvad sagde hr. Juul-Madsen egentlig om dette spørgsmål med branderstatningerne ved første behandling? Jeg har tilladt mig at slå efter i Folketingstidende. Det, hr. Juul-Madsen dengang især ankede over, var, at man i tilfælde af en branderstatning efter finansministerens forslag skulle ud — jeg bruger de udtryk, der står — „på lånemarkedet for at kunne betale kapitalvindingsskat“. Det var det, hr. Juul-Madsen sagde ved førstebehandlingen, og det var det, han bebrejdede finansministeren. Nu har jeg altså til 100 pct.

imødekommet hr. Juul-Madsen. Han skal ikke ud på lånemarkedet. Staten lader pengene stå, ikke bare i 15 år med en rimelig afdragsordning, også på det punkt har jeg jo været imødekomme i udvalget og sagt: ja men så lad da pengene stå indtil ejerskifte, indtil han sælger. Så kan man vel ikke forlange mere. Jeg har altså til 100 pct. opfyldt, hvad hr. Juul-Madsen og dermed de konservative bad mig om ved første behandling. Men jeg forstår, man skal altså ikke være imødekomme, for så bliver der bare stillet nye forslag om, at man kunne gøre det endnu bedre.

Jeg vil godt belyse disse eksempler en lille smule. Jeg tror, det er nødvendigt efter den blæst, der har stået omkring det i offentligheden. Vi har jo hørt, at det er fhv. indenrigsminister hr. H. C. Tofts ejendom, det drejer sig om: Den er dog heldigvis ikke brændt endnu — eller måske, jeg ved ikke, om man burde ræsonnere omvendt, der er i hvert fald noget i taleksemplet, der kunne give anledning til det. Lad os se lidt på det eksempel. Netop dette eksempel har gjort mig betænkelig ved at gå videre, det vil jeg gerne sige til hr. Juul-Madsen. Jeg har nemlig hele tiden været, skal vi sige „blød“ på det punkt med branderstatningerne. Jeg vil godt have en ordning, hvorom man kan sige med sikkerhed, at det er rimeligt, det, vi laver. Men jeg må sige, at virkningen af hr. Juul-Madsens eksempel på mig har bestemt ikke været positiv i den retning, nærmest det modsatte, og det vil fremgå af det, jeg siger nu.

Vi har et eksempel, hvor en ejendom er vurderet ved 13. almindelige vurdering til 185.000 kr. og der er en branderstatning på 760.000 kr. Det vil altså sige, hvis vi følger hr. Juul-Madsen, at vedkommende skal have en splinterny gård til 760.000 kr., altså bygningerne, og dermed får en betydelig stigning i sin reelle formue. Selv om man kan sige, at han kan ikke sælge den til 760.000 kr., hvis den skulle sælges, så kan han måske sælge den til 600.000 kr. Der er en meget betydelig stigning i den reelle formue, jeg vil anslå den til en 300.000-400.000 kr. Det er den første virkning. Vedkommandes årlige renteudgift er ganske uændret; der står vel stadig væk de prioriteter, som der stod, før den brændte, og de skal selvfølgelig betales. Renteudgiften er altså uæn-

[Finansministeren.]

dret. Men hvad sker der så? Der sker det, at hans årlige afskrivning nu kan foretages i forhold til den nye bygnings værdi på de 760.000 kr., og ikke i forhold til det gamle grundlag, svarende til de 185.000 kr. Med de afskrivningsregler, vi nu har, giver det i en 10 års periode en nedsættelse af indkomsten med 46.000 kr. om året. Det er, hvad det giver, hvis man havde fulgt hr. Juul-Madsen. Altså en meget betydelig gevinst. Da der var lidt afskrivninger i forvejen, har jeg regnet det ud til, når man tager skattefordelen — for det er jo dér, vi skal hen — med i billedet, at det giver en reel gevinst — foruden den store formuestigning til hr. H. C. Toft, undskyld, til den herre, der optræder i hr. Juul-Madsens eksempel — på 20.000 kr. om året. Det er den reelle gevinst foruden formuestigningen, altså på 10 år en stigning på 200.000 kr. Det er det, hr. Juul-Madsen og de konservative nu beder om at befolkningen skal forstå og dette folketing skal gå ind for, at sådan skal det være. Hvis han sælger ejendommen, og det kunne jo da tænkes, at når man havde fået sådan en dejlig ejendom, så ville man sælge den, ja, så indkasserer man altså fuldstændig skattefrit hele gevinsten. Der skal ikke afleveres noget til det offentlige efter hr. Juul-Madsens opfattelse. Men endnu mere: de regler, vi har i denne beskatning med et skattefrit tillæg på 30 pct. plus 6 pct. om året, betyder, at man til den nye værdi på 760.000 kr. kan lægge 30 pct. plus 6 pct. om året. Det vil sige, at man skal ikke alene ikke betale særlig indkomstskat efter branden, men man har yderligere sikkerhed for, at man i en lang årrække derefter også kan slippe for at betale.

Mere behøver jeg vist ikke at sige om det eksempel, men jeg vil godt i relation til eksemplet sige lidt om, hvad det forslag betyder, der er fremsat af finansministeren, og som, altså er, så forfærdeligt, at der er tale om brandplyndring, eller jeg ved ikke hvad, brandskatning er det også blevet kaldt. Lad os se på det forslag og de problemer, der skal løses. For det første: der bliver altså ikke noget likviditetsproblem, hvis vi gennemfører det ændringsforslag, jeg har stillet, ikke én kroners likviditetsproblem. Pengene bliver stående i gården, til der sælges. For det andet: pengene skal forrentes, altså de

270.000 kr. skal forrentes med en forholdsvis beskedent rente på 8 pct.; det giver en renteudgift på 21.600 kr. årligt, men denne kan jo trækkes fra i skatten, og jeg vil tro, det i dette tilfælde i hvert fald mindst betyder en halvering. Det vil altså sige, at der bliver en reel merudgift på 11.000 kr. Nu har jeg valgt halveringen, for det er nok det, der passer ikke bare i det særlige eksempel her, men i almindelighed. Så kan han altså afskrive på det nye værdigrundlag de 760.000 kr. — jeg har forklaret før, hvad det betyder — og sammenholder man gevinsten på de ca. 20.000 kr. om året ved afskrivningerne med merudgiften på de 11.000 kr., så får man, at der i alt med den ordning, der her foreslås, bliver en nettogevinst på 9.000-10.000 kr. om året; altså for den 10-årige periode, hvor afskrivningerne her kan foretages, en nettogevinst på 90.000-100.000 kr. Det kan vi selvfølgelig ikke uden videre anerkende, og det har også været rejst i udvalget, og dér har man sagt: ja men vi skal kigge lidt på de afskrivningsregler. Der står også i betænkningen, at det skal vi gøre til efteråret; da skal vi kigge lidt på de afskrivningsregler og se at få balance. Men det forslag, som i dette øjeblik ligger på folketingets bord, og som der skal tages stilling til her, er bestemt ikke et forslag, der vil plyndre hr. H. C. Toft eller nogen anden, der kommer ud for dette tilfælde, der er tværtimod en væsentlig begunstiggelse i det.

Så mange var ordene om hr. Juul-Madsens eksempel og om det forslag, der ligger her, og jeg synes i hvert fald ikke selv, der er noget som helst tilbage af og ikke noget som helst grundlag for den stærke kritik, der er kommet frem fra hr. Juul-Madsens side og fra de konservatives side.

I det hele taget vil jeg beklage den måde, man forsøger at tage dette på, når man tager i betragtning, at det væsentlige trods alt i dette forslag — ud over stramningen, som jeg vel forstår man ikke kan gå ind for — er, at jeg jo har været meget imødekommende over for det problem, landboforeningerne og husmandsforeningerne har rejst. De kom jo til udvalget og til ministeren og sagde, der var lidt for stærk stramning på de mindre indkomster, og det blev også imødekommet, sådan at de eksempler, der er afleveret til udvalget, klart og tydeligt

[Finansministeren.]

viser, at der sker ingen beskatning med særlig indkomst, ingen på de almindelige normale stigninger inden for landbruget, overhovedet ikke efter det forslag, der nu ligger med de ændringsforslag, der er stillet. Derfor er der ingen rimelighed i den holdning, som særlig de radikale har indtaget, og jeg vil også godt sige venstre, selv om jeg her bedre forstår, at man måske kan have vanskeligt ved at gå ind for noget, der dog indeholder en vis skærpelse. Men de radikale har jo altid sagt, at vi skulle skærpe beskatningen af de arbejdsfrie indtægter, så derfor forstår jeg ikke rigtig deres standpunkt, men det skal jeg selvfølgelig ikke blande mig ind i.

Der er ét spørgsmål, der er stillet, som jeg skal svare på, det er det med sikkerheden. Der er jo ikke sagt noget om sikkerheden, og man kan derfor selvfølgelig have lov til at stille et sådant spørgsmål her; det er klart, at i forbindelse med det, der skal udarbejdes om disse ting, må der også komme noget om det. Jeg vil gerne sige helt tydeligt her, at jeg har ikke noget ønske om, at nu skal statens tilgodehavende presses ind foran alle andre tilgodehavender i disse tilfælde, overhovedet ikke. Det tror jeg ikke der bliver noget som helst besvær med at finde en løsning på, så længe jeg er finansminister i hvert fald; jeg ved ikke, om det ville blive sværere, hvis det var hr. Ninn-Hansen, der kom til at være finansminister. Det kan jeg i hvert fald sige, og jeg kan også sige, for det må da med i billedet, at i de særlige brandtilfælde kommer der jo en meget betydelig værdistigning i den pågældende ejendom som følge af den kontant udbetalte skadeserstatning, som jo giver vældige muligheder for belåning osv. Jeg forstår i og for sig slet ikke den tankegang, man giver udtryk for, men jeg skal ikke gå dybere ind på den. Jeg tror ikke, den er noget værd, men jeg skal i hvert fald for mit vedkommende give tilsagn om en rimelig behandling også på det punkt.

(Kort bemærkning).

H. C. Toft: Efter den beskrivelse, finansministeren her har givet af de muligheder, en brand ville medføre, hvis min ejendom brændte, skulle jeg udtrykke taknemlighed

over for finansministeren, fordi jeg jo så skulle komme i besiddelse af mange penge og få mange muligheder for også i de kommende år at kunne nedsætte min skattepligtige indkomst i form af afskrivninger, men forudsætningen for at kunne benytte dette er jo dog, at man har en indtægt.

Jeg vil derfor til finansministeren sige, at jeg har anmeldt mig som deputation til folketingsudvalget mellem anden og tredje behandling, hvor jeg vil fremlægge mit materiale om, hvordan min ejendom er vurderet til brandforsikring, fremlægge min brandforsikringspolice og fremlægge min sidste kvittering fra brandforsikringen. Heraf vil det fremgå, at jeg samlet betaler 1.217 kr. i brandforsikring om året. $\frac{1}{3}$ af det beløb, der skulle udbetales i brandforsikring, vil hr. Grünbaum have som finansminister, 260.000 kr.; det vil med andre ord sige, at jeg betaler 405 kr. om året for at kunne sikre hr. Grünbaum 260.000 kr. på et eller andet tidspunkt, hvis min gård skulle gå hen og brænde. Jeg håber, at finansministeren, når jeg møder i udvalget, også vil få tilstillet det materiale og de oplysninger, jeg giver, således at det må resultere i, at der sker en ændring af lovforslaget mellem anden og tredje behandling netop på det specielle område. Andet skal jeg ikke udtale mig om her.

Juul-Madsen: Finansministeren udtalte her fra folketingets talerstol, at det ikke var mig, der havde interesseret mig særlig for disse spørgsmål omkring brand. Jeg forstår ikke finansministerens udtalelse, bortset fra at finansministeren jo ikke har deltaget i alle udvalgets møder, selv om jeg indrømmer, at finansministeren har været flittig til at deltage i dem. Derfor må jeg gøre opmærksom på, at de to skriftlige spørgsmål, der er stillet vedrørende brand, har jeg stillet, og den mundtlige diskussion, der er ført i udvalget, har jeg startet, og jeg må også gøre opmærksom på, at det var efter besvarelsen af mit sidst stillede spørgsmål — det varede længe, før den kom, det varede næsten 3 uger at få svar på det spørgsmål, jeg stillede vedrørende ejendommen, som vi nu bruger som eksempel — at finansministeren bebudede et ændringsforslag. I øvrigt gav finansministeren i udvalgsrådet faktisk løfte om, at han ville foreslå branderstat-

[Juul-Madsen.]

ning taget ud af lovgivningen. Nu er formanden for udvalget ikke til stede, han vil kunne bekræfte over for mig, at der var andre end mig, der havde den opfattelse, at det var det, der ville ske.

Det skete ikke, og det må vi så affinde os med, men det, der er problematikken i forbindelse med lovforslaget og spørgsmålet om beskatning af branderstatning, er jo — og det fremgik måske også af finansministerens lange redegørelse her, som jeg ikke kunne følge i alle detaljer, men som vi jo, hvis vi havde haft lidt mere tid, kunne have fået skriftligt i udvalget, så vi kunne have drøftet den dér — at hvis der er noget, lov om særlig indkomstskat ikke er egnet til, så er det at beskatte i en situation som den, jeg har søgt at beskrive, og som finansministeren har fulgt op, nemlig beskatte erstatning i tilfælde af brand. Det skyldes ganske enkelt, at mens der er et vist rimeligt udgangspunkt i forskellen mellem den 13. alm. vurdering for en ejendom som helhed og en senere salgssum, så er der et meget urimeligt udgangspunkt i forskellen mellem det, vi kalder bygningsværdien, som er lig forskelsværdien pr. 13. alm. vurdering, og som oftest er ansat uden noget som helst hensyn til den egentlige brandforsikringsmæssige status, og så det beløb, der kommer frem, hvis en ejendom i dag brænder, efter at den er fuld- og nyværdiforsikret. Der er en spændvidde her, som er langt større end den spændvidde, der er tale om, når man handler en ejendom, en spændvidde af en sådan karakter, at en skat til finansministeren af brandforsikringserstatningen formentlig vil være langt større end den skat, finansministeren ville kunne tilkomme, hvis den samme ejendom handledes i fri handel, efter at den var genopført efter brand.

Her er et punkt, som hr. Bernhard Baunsgaard har været inde på, og som vi har været inde på i udvalget blandt mange andre, hvor der virkelig var grund til at gå i dybden for at analysere, hvorledes beskatningen af fast ejendom virker i forbindelse med lov om særlig indkomstskat. Det har ministeren ikke ønsket, og derfor kan han heller ikke forvente den store imødekommenhed fra vor side.

Dernæst var ministeren inde på spørgsmålet om et tidligere forslag under VKR-

regeringen — det var nu vistnok for 2 år siden, men lad det ligge. Dette forslag indførte jo ikke skat på erstatning ved ekspropriation, indførte jo ikke skat på branderstatninger, indførte jo ikke skat på fredningserstatninger og dermed et helt nyt grundlag for den beskatningsform, vi her taler om. Det indførte ikke en højere skat på fortjeneste ved afståelse af landbrugsejendomme, det var kun byejendomme, den højere beskatning gjaldt, og vi forhøjede — det er fuldstændig rigtigt — beskatningen af kapitalgevinster fra 30 pct. til 40 pct. Men der er da også en væsentlig forskel på det og så 2 år efter yderligere at forhøje fra 40 pct. til 50 pct. og så i øvrigt forhøje under ét hele den beskatning, der finder sted i forbindelse med salg af ejendom.

Det skal understreges her i mine afsluttende bemærkninger, at uanset de ændringsforslag, der er stillet, og som betyder en lempelse i forhold til ministerens oprindelige forslag, bliver det samlede resultat, at ændringerne vil skærpe beskatningen, og det er jo også det, der er ministerens hensigt.

Men jeg må i denne forbindelse understrege en anden ting, som heller ikke er blevet belyst tilstrækkeligt under udvalgsarbejdet, det er hele problemet med genanskaffelsesprisen inden for samme zone. Det har hidtil været sådan, at der har været enighed om, at når man handlede i fri handel inden for samme zone, skulle spørgsmålet om særlig indkomst ikke være det store problem. Med kommende stigninger på ejendomme og med den skærpelse, der finder sted, vil beskatning i forbindelse med afståelse af fast ejendom blive et stadig større problem, og så hjælper det kun lidt, at ministeren giver henstand, for beløbet skal forrentes, og det hjælper jo da slet ikke, at han giver henstand, når det drejer sig om skat på branderstatning, for her er tale om en ny form for beskatning i denne omgang, idet man jo i dag er fritaget for denne beskatning.

I forbindelse med ministerens mange regnestykker vedrørende særlig indkomst af branderstatning vil jeg sige, at tilbage bliver, at når resultatet af nyværdiforsikring er, at man skal betale f. eks. i mit eksempel godt $\frac{1}{4}$ mill. kr. i skat, skal forrente dem med 8 pct. om året og dermed får en ekstra byrde, så stiller denne lov en sådan skade-

[Juul-Madsen.]

ramt ejer meget, meget ugunstigt i forhold til gældende lovgivning. Det kan ministeren ikke snakke sig uden om.

Dertil kommer oven i købet, at ministeren siger, at selv med den lempelse, der er foreslået her, og som altså er meget ringe i forhold til det at være fritaget for at betale kapitalvindingsskat af branderstatning, skal vi alligevel kigge på afskrivningsreglerne.

Her nåk jeg slutte med at sige, at vi sagde til ministeren, at hvis ministeren ville tage branderstatning ud af sit forslag, ville vi være med til at drøfte afskrivningsreglerne til efteråret; det gav vi et klart tilsagn om fra konservativ side, men vi sagde også: vi vil ikke føre afskrivningspolitik over særlig indkomstskat. Men det, ministeren nu gør, er, at han beholder sit forslag om skat på branderstatning og giver en lempelse, men samtidig siger: så må vi stramme afskrivningsreglerne. Jeg tror, der er mange i dette land, der forstår, hvorfor der er 3 store partier i denne sal, der ikke kan støtte ministerens forslag.

Jens Foged: Når finansministeren giver udtryk for, at skatteyderne efterhånden ofte giver sig af med skattetænkning, og siger det, som om det er noget forkasteligt, så må jeg da sige, at det er vel altid reelt for den enkelte skatteyder at bedømme sin egen skattepolitiske situation. Mon ikke kilde-skatten også bevirker, at befolkningen i højere grad giver sig af med skattetænkning, end den har gjort tidligere — det er da mit indtryk.

Når venstre ikke vil medvirke til lovforslaget om særlig indkomstskat, så er det ikke, fordi ministeren nu vil forhøje beskatningen fra 40 til 50 pct., men det er, fordi ministeren strammer friløbet, sådan at der er flere af de mindre indkomster, der kommer med, og fordi ministeren strammer reglerne omkring ekspropriations- og branderstatninger og omkring fredningsstatningerne ved fra 1. januar 1973 at tage dem ind på en måde, som ikke er rimelig. Når det er

et område, hvor skatteyderen ingen indflydelse har på den økonomiske disposition, der finder sted, skal skatteyderen heller ikke rammes af en eller anden uforudset skat bagefter. Det er at føje spot til skade.

Finansministeren sagde også, at den tidligere regering totalt afviste erhvervslivet og totalt afviste socialdemokratiet, men det er jo ikke rigtigt. Det var, som det ærede medlem hr. Juul-Madsen sagde, helt, helt andre ting, der var til debat dengang. Den regering, der sad dengang, beskæftigede sig ikke med spørgsmålet om beskatning af alle disse forhold, og det var derfor en helt, helt anden problemstilling, vi havde dengang. Naturligvis havde vi det problem over for socialdemokratiet, at de forlangte en yderligere skærpelse, men det er vel ikke så svært, at den tidligere regering afviste det. Den regering fandt, at man havde fundet en afvejning, der var rimelig, af de forskellige forhold; og den nye uro, som finansministeren nu skaber, er til skade for dansk erhvervsliv, er til skade for skattetænkning også, er til skade for erhvervslivets funktion og for dets tryghed over for folkettinget. Vi burde — jeg gentager — have tidløse regler på dette område og finde frem til en bred enighed om disse ting, så de virkelig kunne bestå.

Henstandsordninger er da også blevet mere nødvendige, når nu den nuværende regering vil forhøje satserne; de er meget mere nødvendige, og det er jo ikke rigtigt, når det siges, at der ikke beskattes, for det sker jo da ved salg. Henstandsordningen er kun en henstandsordning, som ordet også siger. Hvis vedkommende skal sælge sin ejendom, fordi han vil købe en anden ejendom, så kommer der beskatning ind i billedet; vedkommende mangler altså disse penge til at etablere sig på ny. Det er en væsentlig hindring for den ungdom, der ekspanderer; det er dog ungdommens rytme at ekspandere, og det ønsker vi alle, men regeringen sætter en kæp i hjulet for denne ekspansion.

Jeg lagde med stor interesse mærke til de

[Jens Foged.]

beregninger, som finansministeren gik så meget ind i, og lagde også mærke til, at med dette lån på 270.000 kr. blev der et nedslag, som kontant kunne beregnes til 11.000 kr. Men så forstod jeg på finansministeren, og det vil jeg gerne have bekræftet, at der kunne afskrives på 760.000 kr. på den bygning, der var opført. Er det rigtigt, at der kan afskrives på de 760.000 kr? For så kunne vi jo lige så godt have forhandlet afskrivningsreglerne til ende. Jeg giver da finansministeren samme ret til at stille et ændringsforslag i så henseende som de konservative, når de stiller ændringsforslag på et andet område. Så kunne vi have forhandlet afskrivningsreglerne sammen med dette, og så havde vi måske fundet frem til noget helt, helt andet; det er nemlig forkert at gennemføre dette lovforslag nu, og ministeren kunne altså gøre os en tjeneste ved at lade det stå hen, mens vi også forhandlede om afskrivningsreglerne. Det kan være, at hele debatten kunne blive mere afdæmpet, hvis vi fik alle konsekvenser at vide, også hvordan finansministeren vil indarbejde afskrivningsreglerne. Indtil nu har vi kun fået nogle oplysninger, der forskrækker os, på dette område, og når vi ikke kan få mere kontant besked, må vi naturligvis gå imod lovforslaget. Ministeren har ikke åbenbart, hvilke planer han har for afskrivningsreglerne, og derfor kan vi naturligvis ikke tage standpunkt for den samlede lovgivning.

Må jeg med hensyn til den bemærkning, som hr. Ømann kom med, at han var enig med mig om, at der var en stor skævhed inden for beskatningsforholdene, sige, at man bliver altid lidt bange, når man er enig med hr. Ømann. Sagen er da også den, at hr. Ømann gav udtryk for, at jeg ønskede andre ting taget ind, og uden at det blev sagt, kunne jeg ligesom mærke, at det var parcellhusene, og hvad ved jeg, hr. Ømann ville have med ind, men det har jeg aldrig givet udtryk for. Jeg har sagt, at venstre ønsker en ensartet lavere beskatning. Hr. Ømann gav her udtryk for, at han ønskede skævheden afskaffet ved en øget beskatning; det er ikke helt det samme.

Så sagde hr. Ømann også, at dette kommer ikke til at berøre igangværende virksomhed. Jo, hvis en igangværende virksomhed sælges og vedkommende skatteyder

vil have en ny virksomhed, så skal han på den mellemstation betale en kapitalvindingskat. Han mangler pengene til at købe ny ejendom for, og det er, som jeg tidligere sagde til finansministeren, netop den måde, hvorpå man forøger sin omsætning, udvider sin virksomhed, samfundet i det hele taget ekspanderer også med flere arbejdspladser.

Lad mig slutte med at sige, at jeg er tilfreds med, at hr. Ømann så stærkt anbefaler lovforslaget. Jo mere hr. Ømann anbefaler lovforslaget, jo mere klart bliver det for os andre, at det er et lovforslag, der har socialistisk tendens.

Bernhard Baunsgaard: Om man kan tage det som garanti for eller det modsatte, at det er socialisme, når hr. Ømann anbefaler det, ved jeg ikke; men jeg vil i hvert fald gerne understrege noget af det, hr. Ømann sagde før; så kan enhver jo tage det ind i sin bedømmelse af, om det er rimeligt, at vi gennemfører dette lovforslag nu. Hr. Ømann sagde nemlig, at udvalget nok kunne have administreret bedre med sin tid, og det overlader jeg så til enhver at overføre til, om det er rimeligt, at vi gennemfører dette lovforslag nu.

Må jeg i øvrigt begynde med at sige tak for finansministerens udtalelse om, at statens sikkerhed ikke skal presses frem foran alle andre, det glæder mig. Men når finansministeren derefter fortsætter, at man må dog huske på, at der bliver mange, mange flere penge i den nye bygning at søge sikkerhed i, så tror jeg nok, finansministeren dér er inde på et af de områder, hvor udvalget ikke fik sit arbejde gjort færdig. Jeg tror, der kan findes adskillige eksempler på, at når man tager hensyn til jordværdi, til byggepriser og til, hvad en landbrugsejendom i dag kan indbringe, så må man konstatere, at der bliver ikke plads inden for vurderingssummen til alt det, det koster at genskabe bygningerne. Og når vi så kommer i den situation, at manden, der ejer landejendommen, er nødt til at gennemføre moderniseringer på andre områder, det kan være, han skal dræne, det kan være, han skal anskaffe sig nye maskiner, ja, der kan nemt findes mange eksempler frem — så kan det meget vel tænkes, at der i høj grad bliver brug for at kunne bruge den sikkerhed, som er tilba-

[Bernhard Baunsgaard.]

ge. Det er derfor, hr. Ømann har ganske uret, når han siger, at det er vist et af de overflødige spørgsmål at spørge: hvor skal statens henstand anbringes, er det sådan, at den rykker frem foran de andre? Finansministeren har imidlertid sagt, at det skal den ikke. Tilbage står rigtignok, om den så kan vige for andre, så længe den bare bliver inden for vurderingssammen. Der kan meget vel i en erhvervsvirksomhed i givne situationer blive brug for, at man kan låne med rimelig sikkerhed. Enhver, der har prøvet at låne, ved jo dog, at renten afhænger af, hvor lånet anbringes.

Men som sagt, jeg takker for det foreløbige svar, vi har fået på dette punkt, og jeg forstår jo, at hr. H. C. Toft har anmeldt, at han ønsker at komme med nye oplysninger; så bliver der altså udvalgsarbejde mellem anden og tredje behandling. Jeg håber, at vi i udvalget kan få tid til at drøfte spørgsmålet om, hvor statens henstand skal anbringes.

Må jeg så sige, at når vi kan henvise til, at så sent som den 9. juni 1971 havde vi sidst loven om særlig indkomstskat til behandling her i folketinget, så vil jeg stærkt advare mod, at man derefter slutter, som den højtærede finansminister gjorde før, at vi passende dengang kunne have stillet en masse spørgsmål og begyndt at tage fat på problemerne. Så let kan man ikke slippe uden om det, for det må jo dog være klart for alle, at jo højere afgifterne er, jo væsentligere er det, at loven virker helt efter sin hensigt og virkelig rammer en indkomst, som ikke i øvrigt bliver beskattet.

Vi har taget hensyn til det, når det gælder fast ejendom, for der er jo reglen om de 6 pct. om året, og det skal være inflationssikringen. Er man ganske sikker på, at en sådan regel ikke har berettigelse, når det gælder andet end fast ejendom? Er man 100 pct. sikker på, at der ikke kan findes et tilfælde, hvor det var rimeligt at indføre det uden for fast ejendom? Hvis man ikke heroppefra kan give garanti for det, hvordan kan man så påstå, at loven er gennemarbejdet? (*Finansministeren* [Grünbaum]: Hvorfor gjorde De det så ikke?) Jeg vil understrege over for finansministerens bemærkning og tilråb til mig, at jo højere afgiften

bliver, jo mere nødvendigt er det, at loven virker efter sin hensigt.

Hvis finansministeren vil have et tilfælde at spekulere over, kunne jeg bede ham om at spekulere over en goodwill. Den er i sin tid betalt med et eller andet beløb. Når man afhænder sin forretning, skal den også betales med et beløb, men man måler den jo ikke i samme slags kroner. Er det helt urimeligt, når man får henvendelser fra erhvervsfolk, der spørger: er det ikke noget, I bør tage hensyn til, at kronen er blevet så meget forringet? Det kan være nøjagtig den samme goodwill, men nu er den steget betydeligt målt i kroner, og den indgår jo i prisen på en ejendom, der sælges.

Må jeg sige med hensyn til ekspropriation, at jeg kan godt forstå, at vi tidligere gennemførte reglerne om, at erstatning ved ekspropriation ikke bør beskattes. Jeg stemte selv for lovforslaget, men der er én ting, jeg gerne ville have haft tid til endnu en gang at overveje; dermed være ikke sagt, at jeg ender et andet sted, end jeg gjorde den 9. juni 1971, men jeg ville dog gerne have haft tid til at drøfte igennem, når vi igen har denne lov om særlig indkomstskat til behandling, om det er helt rimeligt, at vi gennemfører en lov, der siger til landets borgere: I skal være i modsætning til landets myndigheder. Er det rimeligt?

Jeg har fået forelagt et eksempel nede fra Storstrømsamtet, hvor et par husmænd var gået på forlig med myndighederne om afståelse af en vis del af deres ejendom, der skulle bruges, så vidt jeg husker, til en motorvej. De går på forlig, de faldt ind under den lov, vi gennemførte, af 9. juni 1972, de skal betale skat af den pris, som de får fra myndighederne. Der var en gårdejer ved siden af, han gik ikke på forlig, han får sin jord eksproprieret. Nu er det jo sådan ved ekspropriationsforretninger, at man har vel altid, når man deltager i dem, en lille fornemmelse af, at her tvinger vi et menneske til noget, som han ikke har særlig lyst til. Der er vel en tendens til, at ekspropriationserstatningen bliver noget højere, end når man indgår på forlig, og med den lov er det altså sådan, at den mand, der lader sin jord ekspropriere, han får lidt mere, det fik han i det tilfælde, og han skal ikke betale skat af det. Nu siger finansminister Grünbaum, at

[Bernhard Baunsgaard.]
 ejendommen under alle omstændigheder skal afstås. Så er det, jeg gerne vil have en drøftelse af: er det nu så helt sikkert? Er det rimeligt, at i ligegyldigt hvilken situation kan vi sige til et menneske, at han skal afstå sin ejendom, og så skal han oven i købet beskattes? Jeg føler ikke, at dette spørgsmål er afklaret, og det er bare ét eksempel på, at vi i udvalget ikke nåede til vejs ende med dette. Vi burde tage os meget mere tid til at gennemdrøfte disse problemer. Jeg vil gentage, at det bliver så meget mere nødvendigt, fordi vi nu sætter afgiften op. Så længe der er tale om en forholdsvis beskeden afgift, kan man jo dog finde sig i, at en ting måske ikke i alle tilfælde virker rimeligt. Nu ved jeg ikke, hvad det var, finansministeren forsøgte at afbryde mig med denne gang, men det kan jo være, finansministeren beder om ordet, så jeg kan få det opklaret. (*Finansministeren* [Grünbaum]: Jeg sagde: den blev også sat op sidste gang!) Det gjorde den, finansminister, og jeg tror, alle i denne sal i øvrigt har forstået, at jo højere en afgift bliver, jo mere nødvendigt er det, at en lov virker korrekt i alle tilfælde.

Vi står nu her over for et lovforslag, hvor der foreslås en forhøjelse af den særlige indkomstskat, og jeg har sagt, at vi har taget hensyn til inflationen, når det gælder fast ejendom; derfor må jeg i den forbindelse have lov til at citere fra et af udvalgspapirerne — enhver kan jo efter den nye bestemmelse hente dem dernede; så jeg citerer ikke noget fra et udvalg, som ikke alle kan skaffe sig på anden vis. Et af udvalgspapirerne siger ret utvetydigt, at denne lov, sådan som den er udformet, og som den vil komme til at virke — den vil ganske vist også virke som den forrige, men altså nu med forhøjede satser — vil komme til at virke på en sådan måde, at den fremmer inflationen. Det kan ikke være rimeligt, at vi gennemfører et sådant lovforslag. Finansministeren ryster på hovedet. Ja, jeg ved ikke, jeg går ud fra, at vi kan stole helt på papirer, vi får fra finansministeriet.

Ömann: Ja, nu fik vi en gentagelse af hr. Juul-Madsens påstand om, at når man lagde skat på disse områder, så førte det til inflation og prisstigninger. Det var dog en mærkelig filosofi. Om det fører til stigninger, el-

ler det fører til det modsatte, afhænger ganske af, om der er en købers eller en sælgers marked, intet andet.

Hr. Bernhard Baunsgaard bragte et nyt moment ind i drøftelserne her, som ikke har været rejst under udvalgsbehandlingen, så vidt jeg da erindrer, nemlig spørgsmålet om goodwill. Jeg vil bare påpege, at der sker en væsentlig lempelse i beskattningen af goodwill, nemlig ved indførelsen af et skattefrit beløb på 6.000 kr.

Må jeg sige til hr. Juul-Madsen: jeg synes, det er stærkt, at her siger man, at man har forstået — her er der ingen tvivl om, hvordan forslagene skulle opfattes — at de ændringsforslag, som finansministeren har stillet, imødekommer de synspunkter, som hr. Juul-Madsen har haft. Hvad burde være konsekvensen for en parlamentariker i en sådan situation? At han stemmer for disse ændringsforslag. Men hvad gør hr. Juul-Madsen? Hr. Juul-Madsen siger, at udvalgsforhandlingerne har været så hektiske, at han ikke kan overskue ændringsforslagene, og så undlader han at stemme. Jeg synes, dette afslører fuldstændig i et lynglimt, at der er en forfærdelig masse demonstration i VKR-partiernes stilling til dette lovforslag, en demonstrationspolitik, som jeg ikke synes hører hjemme her i folketinget.

Hr. Jens Foged må have mig undskyldt, at jeg tog ham til indtægt for noget, han ikke har sagt. Jeg tror, jeg indfortolkede i hans ord en holdning, som jeg synes hr. Jens Foged tidligere har givet udtryk for. Men da det er sket under udvalgsbehandlingen, skal jeg undlade at referere det. Jeg synes altså, det er kedeligt, hvis hr. Jens Foged er uenig med mig i det spørgsmål, at der er en forfærdelig ujævnhed her. Man laver en beskatning, som rammer erhvervslivet, man har avanceret af helt overordnet karakter, som ligger uden for erhvervssektoren, som man lader gå helt fri. Jeg synes altså, der er tale om en ujævnhed, som vi ikke i det lange løb kan køre med.

Så er der filosofien om, at henstandsordningen ikke er nok; for hvis vedkommende, som har fået erstatning, sælger ejendommen, kommer han til at mangle penge. Jeg skal lykønske den tidligere indenrigsminister til den store stigning, han har haft på sin ejendom. Jeg synes, det er lykkeligt for ham, at han uden at røre en finger har kun-

[Ømann.]

net indkassere, hvor meget var det, 350.000-400.000 kr., og jeg håber ikke, det sætter ham i fristelse med hensyn til at fastslå denne avance. Men dette at man mangler penge, blev jo tydeligt imødegået af finansministeren her. Der opstår jo ingen pengemangel, der opstår en forøget likviditet, der opstår en forøget lånemæssig, skattemæssig stilling. Så al denne ynke og al denne larm synes jeg ikke er på sin plads.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard: Ja, nu siger hr. Ømann, at spørgsmålet om goodwill ikke har været fremdraget under udvalgsarbejdet, så vidt han ved. Det er vel det bedste eksempel, jeg kan få på, at udvalgsarbejdet har været forhastet. Jeg har ikke udtrykkelig nævnt ordet goodwill, men jeg har bedt om en drøftelse af, hvorvidt det alene var fast ejendom, hvor vi skulle sikre for inflationen. Det blev afvist med, at vi ikke havde tid til at nå det.

(Kort bemærkning).

Juul-Madsen: Jeg må sige til hr. Ømann, at jeg ikke på noget tidspunkt har godtaget de ændringsforslag, der er stillet. Mit standpunkt har hele tiden været, at ministerens forslag med de skærper, der var i det, og med de nydannelser, der var i det, var det konservative folkeparti imod, men jeg har naturligvis taget det standpunkt, at jeg ikke ville modsætte mig, at ændringsforslag blev gennemført, som var lempelser, ikke i forhold til den gældende lovgivning, men i forhold til det lovforslag, som vi i dag behandler. Disse lempelser vil jeg ikke stemme imod, men jeg har aldrig godtaget dem, og den omstændighed, at jeg ikke vil stemme imod lempelser, som dog er en mildnelse — jeg talte før om, hvordan man mildner luften for de klippede får — kan dog ikke på nogen måde berettige hr. Ømann til at drage den konklusion, at så skulle jeg stemme for ændringsforslagene eller stemme for lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Ømann: Jo, det plejer at være god skik i et udvalg, at når der er ændringsforslag, man synes bedre om end om lovforslaget, og

de imødekommer ens krav, så stemmer man for disse ændringsforslag. Det er den måde, man tilkendegiver på, om ændringsforslagene er dårlige eller gode, om de stemmer overens med ens intentioner i udvalget.

(Kort bemærkning).

Jens Foged: Ja, det var også til hr. Ømann, jeg havde en bemærkning. Når han her gav udtryk for, at han havde forstået i udvalget, at jeg eventuelt ville være medvirkende til en kapitalvindingsskat på parcelhuse, så er det en misforståelse, for det har jeg ikke givet udtryk for. Det at have en bolig og kunne flytte her i landet — det kan være enten ved tvang, eller det kan være en frivillig flytning. — anser jeg stadig væk for at være aldeles nødvendigt. Men det, som borgerne i så henseende får hjem af penge og skal bruge til køb af ny bolig, skal være urørligt. Så jeg har ikke givet udtryk for ønsket om nogen udvidelse af kapitalvindingsskattens arbejdsområde.

(Kort bemærkning).

Juul-Madsen: Ja, jeg må sige til hr. Ømann, at de stillede ændringsforslag ikke imødekommer og ikke på noget tidspunkt har imødekommet mine krav. Det er ikke at imødekomme mit krav om bortfald af skatten på branderstatning, at man kommer med en henstandsordning som den, vi her har skildret. Skatten er jo immervæk tilbage.

Finansministeren (Grinbaum): Det fremgår af betænkningen, at finansministeren har tilkendegivet, at han agter at tage lovforslaget om frigørelsesafgiften tilbage, men jeg glemte i forrige omgang at sige det. Det skal også siges fra talerstolen, så jeg kan altså meddele, at jeg tager lovforslaget om frigørelsesafgift tilbage.

Jeg har ikke mange bemærkninger til hr. Juul-Madsen, men jeg må gentage, at det krav, hr. Juul-Madsen stillede ved første behandling, er blevet opfyldt. Hr. Juul-Madsen sagde, at det, der var fejlen ved finansministerens lovforslag, var, at man nu i tilfælde af brand skulle ud på lånemarkedet for at kunne betale kapitalvindingsskatten. Jeg har til 100 pct. opfyldt det ønske og det krav, som de konservative stillede ved før-

[Finansministeren.]

stø behandling. Han skal ikke ud på låne-markedet, han får endda lånet til en billigere rente end det, der normalt er tilfældet.

Hvad angår dette med løftet, kan man jo altid i samråd være lidt uenig om resultatet, når der ikke er fældet noget, ned på et stykke papir. Jeg har altså opfattet det på den anden måde: at jeg har lovet at komme med noget, der skulle kunne virke. Jeg har ikke sagt præcist, hvad jeg ville komme med. Der er da også det mærkelige ved det, at det står oven i købet i betænkningen sådan, som jeg siger det. Der står:

„Udvalget er med finansministeren enig i, at gennemførelsen af en særlig lempelig henstandsordning . . .“

Det står der. I udvalgets betænkning. Det er ikke noget, jeg har skrevet. Altså:

„Udvalget er med finansministeren enig i, at gennemførelsen af en særlig lempelig henstandsordning, for så vidt angår den særlige indkomstskat, der pålignes i forbindelse med udbetaling af brand- og anden skadeserstatning for driftsbygninger i en erhvervsvirksomhed, må have til forudsætning, at der snarest søges gennemført en ændring af afskrivningsreglerne.“

Det tyder altså ikke på, at det er hr. Juul-Madsen, der har ret. Men jeg synes ikke, det tjener noget særligt formål at diskutere, om den ene eller den anden har opfattet tingene korrekt.

Jeg er altså kommet med denne henstandsordning, som er i overensstemmelse med, hvad udvalget har henstillet, og jeg vil også gerne komme med en revision af afskrivningsreglerne, men jeg vil allerede i dag sige, fordi jeg gerne vil være rimelig på disse punkter over for erhvervslivet, at det er da ikke min tanke, at så skal man kunne komme og sige, at så skal vi have slettet alle de afskrivningsregler, som har med den difference i værdierne at gøre; det har jeg ikke taget stilling til. Så man kan udmærket godt til efteråret, når man skal se på disse afskrivningsregler, se på, hvad der er rimeligt i forbindelse med de fordele, der ligger her.

Dér bliver jeg også nødt til at sige til hr. Jens Foged, at hvis han virkelig mener det, han sagde her i anden omgang, skulle han jo følge mit forslag. For hr. Jens Foged sagde, at det, der er det store problem ved denne

skat, beskatning af særlig indkomst, er, at hvis man sælger en landbrugsejendom — og hr. Jens Foged talte endda om de unge, der sælger en landbrugsejendom — fordi man skal købe en anden ejendom, så rammes man; det er disse unge, der rammes, sagde hr. Jens Foged. Hr. Jens Foged sagde: regeringen sætter en kæp i hjulet for disse unge. Ærlig talt, jeg forstår det ikke. Sidste år gennemførte VKR-regeringen en forhøjelse fra 30 til 40 pct. af kapitalvindingsskatten uden så meget som at flytte et komma i forbindelse med dette flytteproblem, til trods for at Erhvervenes Fællesudvalg om Skatte-spørgsmål henvendte sig både til regeringen og til skatteudvalget. Nu kan man sige, 50 pct. er mere end 40 pct. Ja vel, det kan siges, men 40 pct. er da immervæk 40 pct., som efter den tidligere regerings lov skulle falde; der var ikke nogen muligheder for, at den unge landmand, som flyttede og købte en anden gård, kunne få en henstandsordning, men det kan han altså efter mit forslag, og det gælder også erhvervsvirksomheder. Et af de problemer, der gentagne gange har været inde i debatten, er jo, hvad der sker, hvis en erhvervsvirksomhed flytter og man skal af med måske 1 mill. kr. i særlig indkomstskat. Det er det, vi har taget hensyn til og sagt, at det skal erhvervslivet ikke udsættes for. Men tog den forrige regering hensyn til det? Overhovedet ikke, den forrige finansminister, som sidder dernede, afviste Erhvervenes Fællesudvalg om Skatte-spørgsmål i den sag.

Til hr. Jens Foged vil jeg sige, at jeg er ganske enig med hr. Jens Foged i, at vi bør ikke have en lovgivning, der rammer de unge på den måde, og det får vi altså heller ikke, hvis hr. Jens Foged stemmer for dette lovforslag sammen med sit parti — ja, vi får jo under alle omstændigheder lovforslaget igennem, for her støtter SF socialdemokratiet, og derfor får de unge ude på landet denne fordel. Men det er altså ikke, fordi venstre støtter socialdemokratiet, og ikke, fordi de radikale støtter socialdemokratiet; de konservative regner jeg ikke med i denne forbindelse.

Til hr. Bernhard Baunsgaard, der ikke kunne forstå det med, at der blev mere plads til lånene, må jeg sige: ja men det er da ikke så svært at forstå. Nu har hr. Bernhard Baunsgaard ikke deltaget så længe i

[Finansministeren.]

dette udvalgsarbejde omkring skatterne; det tager måske lidt tid at komme ind i tingene, derfor bliver jeg nødt til at nævne nogle konkrete tal. Af den pågældende gård er bygningerne ved 13. almindelige vurdering vurderet til 185.000 kr., og jeg foresætter, at den er belånt helt op til skorstenen; jeg ved ikke, om det er rigtigt, men lad os bare sige det. Så er der 270.000 kr., der kommer ind her, som skal forrentes til staten, det er i alt 455.000 kr. efter min regnebog, der kommer til at stå i lån. Men der er jo 760.000 kr., og det vil sige, at der er 305.000 kr. tilbage kontant skattefrit og rentefrit; det er sandheden om det regneeksempel, så der er altså plads.

Må jeg sige om det med goodwill og pengeforringelsen, at selvfølgelig er der en pengeforringelse også på goodwill, men derfor får man jo også mere i goodwillstatning; det går jo ind i begge ender. Altså, hvis man engang før krigen sagde: han skal have 20.000 kr., så siger man i dag måske: han skal have 80.000 kr., det går som sagt ind i begge ender. Så hvis det er en fast procent af beløbet, er man jo hverken bedre eller dårligere stillet af den grund, det har ikke noget med pengeforringelsen at gøre; det ville jo kun gælde, hvis der var et fast fradrag, der ikke var blevet reguleret, men det har vi jo gjort. Fradraget var tidligere 1.000 kr.; vi stillede forrige år forslag om, at det blev sat op til 3.000 kr., og det blev godkendt af VKR-partierne. Nu har vi stillet forslag om, at det sættes op til 6.000 kr., så der er altså taget et vist hensyn; jeg er opmærksom på problemet vedrørende goodwill.

Jeg skal ikke her optage nogen diskussion i øvrigt om ekspropriation og beskatning, det har jo været diskuteret så mange, mange gange.

Endelig til hr. Bernhard Baunsgaard igen en gentagelse. Han sagde, at når man sætter denne afgift op, bør der i hvert fald være tid til en mere grundig gennemgang. Her skal jeg blot gentage, hvad jeg sagde til hr. Bernhard Baunsgaard nede fra pladsen: det var der altså ikke tid til forrige gang, da man satte den op fra de 30 til de 40 pct.

Første næstformand (Grete Hækkerup):
Forslag til lov om ændring af lov om frigø-

relsesafgift m. v. af fast ejendom. (Ophævelse af afståelsesafgiften m. v.) er taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er *lovforslaget (nr. 176) bortfaldet*.

Forhandlingerne drejer sig herefter udelukkende om forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (Ændring af beskatningsprocenter m. v.).

(Kort bemærkning).

Juul-Madsen: Det var ikke meningen, jeg ville have sagt det, men nu bliver jeg nødt til at sige det, for det tvinger finansministeren mig jo til.

Når betænkningen er udformet, som den er, med de bemærkninger, som den højtærede finansminister citerede, skyldes det, hvad der er karakteristisk for den arbejdsform, vi har haft ved behandlingen af dette lovforslag, at da vi havde betænkningen i udvalget ca. kl. 12 fredag eftermiddag den 26. maj, var ministerens ændringsforslag endnu ikke nået frem til udvalget, og vi troede alle, inklusive udvalgets formand, at de gik på spørgsmålet om at tage branderstatning ud af lovforslaget, ellers var der i hvert fald kommet en bemærkning fra konservativ side om, at vi ikke kunne tiltræde betænkningen. Dette har jeg afstået fra at gøre bemærkninger om i mine tidligere indlæg, men nu måtte det altså med: det var arbejdsvilkårene lige til det sidste.

Dernæst vil jeg gerne sige, når nu finansministeren gentager dette og gentager min i øvrigt udmærkede tale fra første behandling, at det, jeg sagde, var, at ministerens forslag, sådan som det var på det tidspunkt, betød, at man skulle ud på lånemarkedet, og det havde jeg ret i. Nu kommer ministeren så og siger: ja men når jeg nu fritager manden for at gå i kreditforeningen og låne og jeg i stedet for låner ham pengene, må han da være lykkelig; der er måske en renteforskel på en eller anden procentsats, men der er ingen reel forskel. Ja men det, der sker, er, at ministeren skyder en prioritet ind i en ejendom, hvor det offentlige ikke for har haft nogen mulighed for at trænge ind.

Det er i øvrigt også efter finansministerens sidste bemærkninger helt uoverskueligt, hvad denne prioritet kan betyde for en

[Juul-Madsen.]

ejendomsbesidders forhold i øvrigt, når det drejer sig om reallån, kassekreditter o. ligning, som jeg har omtalt, og derfor er dette lovforslag på dette område som på andre områder aldeles uoverskueligt.

(Kort bemærkning).

Jens Foged: Det er jo utroligt, som den højtærede finansminister næsten kan dreje det, som om det er et væsentligt gode, han byder de unge landmænd nu, til trods for at der dog er kommet protester fra landbrugsorganisationernes side. Det var da mærkeligt, om de skulle protestere imod et gode, man ville overdrage til dem. Nej, sagen er den, at den gældende lov havde et større friløb; og den havde ingen skærpelse af landbrugerets beskatningsforhold på det område. Der blev et friløb på en sådan måde, at der var nøjagtig balance imellem lovgivningen, og hvad der vedrørte landbrugerhvervet. Fordi landbrugerhvervet var i en særlig situation ved overgangen til EF-markedet, ville vi ikke beskattede det ekstraordinært. Den tidligere regering forhøjede beskatningen for industriejendomme, jeg husker nøjagtigt med 1/9. Det var det, der fandt sted, altså der kom en stramning af loven, men ingen stramning for landbrugerets vedkommende. Når der ingen stramning var, var det heller ikke nødvendigt at komme med henstandsordninger. Man kunne altså tolerere det på den måde, det var; henstandsordninger skal naturligvis kun med, når der er en tyngende skat; ellers er det unødvendigt med henstandsordninger. Men henstandsordninger, det vil altså sige med afdrag og med renter. Man skal ikke komme her og fremstille det, som om det nærmest er en foræring til de unge. Det er det modsatte, det er en væsentlig forhøjelse.

Når finansministeren så oplyser om, at afskrivningsreglerne vil blive ændret, ja, så er vor konklusion, som står i betænkningen, rigtig, nemlig at det er umuligt at tage stilling til et lovforslag på nuværende tidspunkt, når der kommer konsekvenser med hensyn til afskrivningsreglerne, som vi ikke er vidende om. Disse ting hører uløseligt sammen for at kunne bedømme og for at kunne tiltræde tingene, og derfor finder vi, at begrundelsen for at afvise lovforslaget har finansministeren selv givet.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard: Må jeg have lov at vende tilbage til finansministerens regneeksempel. Jeg har ikke antydnet, at der ikke skulle være plads til at låne. Det, jeg har antydnet, og det, jeg beder om at finansministeren denne gang forstår, er det problem, der interesserer mig: der er forskel på den rente, der skal betales, renten er højere, hvis det er et pant, der står yderligt. Er det meningen, at vi vil straffe de mennesker derved, at fordi staten har et henstandsbeløb stående, kan de ikke på samme vis som andre komme til at gennemføre moderniseringer, men skal straffes med højere rente? Det er det, jeg beder finansministeren om på et eller andet tidspunkt at tage hensyn til. Jeg har ikke drøftet, at der ikke skulle være plads til at låne.

Må jeg rette en anden fejltagelse. Jeg har aldeles ikke sagt noget om, at det skulle være rimeligt, at en lov ikke altid virker korrekt, men jeg sagde: man kan finde sig i, at en lov ikke virker helt korrekt, når der ikke er tale om meget høje afgifter. Derfor, når jeg siger, der skal være tid til at gennemdrøfte dette lovforslag om særlig indkomstskat, er det ikke, fordi man sætter afgiften op, men fordi afgiften efterhånden er kommet så højt op, at vi nu må stille krav om, at loven virker korrekt, korrekt i forhold til det formål, folketinget har med at vedtage den.

Må jeg til allersidst sige, at det glæder mig ganske overordentlig, at den højtærede finansminister erkender, at der er et problem vedrørende goodwill, når vi forhøjer denne skat på særlig indkomst. Så er der bare én eneste ting, som jeg ikke forstår: kan der så ikke blive tid til, at vi gennemdrøfter dette problem, som finansministeren i dag erkender, før vi vedtager dette lovforslag?

(Kort bemærkning).

H. C. Toft: Efter de sidste bemærkninger, finansministeren fremkom med, lød det jo, som om jeg — og nu er det jo min ejendom, vi stadig væk vender tilbage til — skulle have fået en værdistigning på op til 760.000 kr. ved at have genopført bygningerne og derved fik en fortjeneste, nemlig forskellen mellem de 185.000 kr. og de 760.000 kr.,

[H. C. Toft.]

altså forskellen på den nuværende værdi og den brandforsikringssum, jeg fik, med andre ord ca. 600.000 kr. Jeg var fuldstændig klar over, at de, der ikke har forstand på landbrug og landbrugshandel og værdien af landbrugsejendomme, kunne ræsonnere sådan, og jeg har selv overvejet, hvad det ville betyde. Jeg formodede, at min ejendom ville stige, hvis den blev solgt dagen efter, at den var genopført, med 150.000 kr. til 200.000 kr. Men da jeg selvfølgelig ikke kunne forvente, at alle skulle være overbevist om, at jeg havde valgt det rigtige, henvendte jeg mig til et realkreditinstituts ledelse, som i særlig grad har med landbrugsejendomme at gøre, og bad dem om at vurdere, hvor meget ejendommen ville være mere værd, hvis den blev solgt dagen efter, at den var fuldstændig genopført. De sagde, at den nok ville koste 200.000 kr., måske 250.000 kr. mere. Efter finansministerens lovforslag skal jeg betale 260.000 kr. til finansministeriet. Det er altså mere end det, som ejendommen stiger med i værdi. Derfor er der altså tale om ikke alene ligefrem konfiskation af den stigning, der sker, men jeg skal også betale 50.000-60.000 kr. mere, end ejendommen er steget i værdi. Det er på denne baggrund, jeg håber, at udvalgsbehandlingen må medføre, at forslaget vedrørende beskatning af erstatninger i forbindelse med brandskader må blive taget tilbage.

Finansministeren (Grünbaum): Ja, det er til hr. Foged i anledning af bemærkningerne igen om de unge. Vi kan selvfølgelig ikke blive enige, og der er ingen grund til at trække forhandlingerne i langdrag, men jeg synes, jeg må have lov til endnu en gang at sige, at det er ikke rigtigt at sige, at dette problem vedrørende en skat på en ejendom, der sælges, når vedkommende køber en ny ejendom, en ny industrivirksomhed, en ny landbrugsejendom, først er opstået, fordi man forhøjer satsen fra 40 pct. til 50 pct., især da sandheden jo er, at for fast ejendom

forhøjes der jo ikke fra 40 pct. til 50 pct.; dér har vi jo bibeholdt også i mit lovforslag de 60 pct.

Jeg skal ikke komme ind på al det teknik, der ligger i det. Men der var jo ikke nogen procentforhøjelse, der var en forhøjelse, fordi man nedsatte det skattefrie tillæg på de 40 pct. til 20 pct., og det har vi nu sat op til 30 pct. igen. Der er ikke nogen stærk stramning for landbruget, det er helt forkert. Vi har fulgt landbrugsorganisationernes, landboforeningernes og husmandsforeningernes ønske om at imødekomme dem og så til gengæld forhøje i den anden ende; det har vi gjort nu. Samtidig har vi opfyldt et meget stærkt ønske fra erhvervslivet om, at man ikke forhindrede flytning, hvor man sælger en virksomhed for at placere kapitalen i en ny virksomhed, men det var da lige så nødvendigt, da den forrige regering satte procenten op fra 30 til 40. Det blev imidlertid ikke gjort dengang. Det bliver gjort nu, og man kan dog ikke skjule, at det er en bedre ordning for de unge, vi gennemfører nu.

Til hr. Bernhard Baunsgaard om sikkerheden: jeg har ikke yderligere at tilføje til det, jeg har sagt. Jeg har jo givet udtryk for, at dette beløb skal placeres på en rimelig måde. Det offentlige skal ikke absolut have det som en førsteprioritet.

Og til hr. H. C. Toft: jeg ser gerne på disse regneeksempler under det udvalgsarbejde, der skal finde sted mellem anden og tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Jens Foged: Når den højtærede finansminister nu siger, at der ikke er tale om nogen stramning, så kommer jeg til at henvise til bemærkningerne til lovforslaget, som finansministeren dog har afleveret til folketinget. Det er kroner, vi regner i her, det er ikke procenter. Den særlige indkomstskat ville for en landbrugsejendom — det står side 3 i bemærkningerne — efter de gældende regler blive 8.400 kr. Efter lovforslaget 56.400 kr. Det er kroner, vi regner i. Det er kroner, der

[Jens Foged.]

skal betales. Det er ikke procenter. Et andet eksempel også for landbrugets vedkommende: efter gældende regler 220.800 kr. Efter finansministerens forslag 304.800 kr. Det er en væsentlig skærpelse. Jeg håber, finansministeren har læst sine egne bemærkninger til lovforslaget.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg synes, det er lidt synd for hr. Jens Foged, at han skal gå op og sige noget sådant. Jeg sagde jo udtrykkelig procenten, og jeg tilføjede endda, at skærpelsen i lovforslaget lå i, at vi nedsatte det skattefri tillæg fra 40 pct. til 20 pct., altså præcis det, hr. Jens Foged nu har været oppe og gentage over for folketinget. Det var jo det, jeg sagde, så det var der såmænd ingen grund til. Det er da ikke skjult, at der ligger en skærpelse her, men vi imødekommer da landbo- og husmandsforeningerne et langt stykke vej, og vi giver dem yderligere denne henstandsordning, som giver disse flyttemuligheder. Det var det, hr. Jens Foged var inde på, og jeg vil gerne sætte en tyk streg under, at det løser vi nu; det løste den forrige regering ikke, til trods for at der kom en henvendelse herom fra erhvervene.

(Kort bemærkning).

Jens Foged: Ja, det skal nu alligevel slås fast, at finansministeren nu indrømmer, at det er en skærpelse, at der i kroner og øre skal betales mere, og at henstandsordningerne derfor er noget, som de unge vitterlig skal betale og betale renter af, så længe de ikke har betalt det. Derfor er det naturligvis en byrde for de unge.

Finansministeren (Grünbaum): Selvfølgelig ligger der en skærpelse her også for landbrugsejendomme, men det er en ret vigtig ting, at dette lovforslag ikke mindst efter de ændringsforslag, der nu er stillet, ikke rammer de mindre landbrug og ikke rammer de mindre stigninger.

Udvalget har jo fået dette materiale. Hvorfor skal vi så trætte folketinget med det? Jeg mener dog, at jeg er nødt til at give 2 eksempler, som udvalget har fået, og som er beregnet af ligningsdirektoratet. Det ene drejer sig om en landbrugsejendom i Nordøstsjælland og det andet om en i Jylland.

Værdien ved 13. almindelige vurdering 187.000 kr., salgsværdien 300.000 kr. Der er 0 i beskatning i disse almindelige tilfælde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges derefter afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (Ændring af beskatningsprocenter m. v.).

Ændringsforslag nr. 1-6, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 7 om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 177) findes i tidenden sp. 4449, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2309).

Der var stillet 13 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Søren Jensen (Vejen): Som det blev fremhævet ved første behandling af dette lovforslag, har det som sin primære opgave at skærpe de gældende sats i arveafgiftsloven. Jeg vil gerne gentage det her ved anden behandling og dertil føje, at dette formål også opfyldes helt generelt set. Det er det centrale i lovforslaget, og det skal, som det også blev sagt ved første behandling, ses som et led i en bedre fordelingspolitik og